

# SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, poi leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Kdo hodi sam po njega, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Uredništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se določila do odpovedi. — Uradništvo: Koroška cesta štev. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravnštvo: Koroška cesta štev. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne pettovrste za enkrat 18 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznana“ stane beseda 5 vin. Parte in zahvale vsaka pettovrsta 24 vin., Izjave in Postano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprite reklamacije so poštnine proste.

## Velika zmaga v zahodni Galiciji.

### Kmečke skrbi.

Bili so časi, ko si je vsakdo prisvajal pravico, zmerjati čez državni zbor in ga omalovaževeli. Sedaj se je mnenje o pomenu državnega zobra spremenilo. Ako bi državni zbor tudi nič drugega ne pomenil, to je gotovo, da je imelo ljudstvo, ko so bila vrata državnega zobra odprtia, po svojih zastopnikih svobodno besedo in nadzorstvo čez vso javno državno upravo. Sedaj ni te kontrole. Vsi je pogrešamo, posebno pa še kmečki stan, in med nami vsemi dozoreva prepičanje, da je najslabši državni zbor še vedno boljši kot razmerek, v katerih so zastopniki ljudstva obsojeni na molčanje.

Kmečki stan si močno želi, da bi se pri dopustih in posebno pri dalje trajajočih oprostivah oziralo bolj in bolj na poletne potrebe kmečkega stanu, ki je pri gospodarstvu vse polno dela. V tem pogledu bi naj našli pot, ki bi kmeta istotako upoštevala kakor mesčana, uradnika in fabriškega delavca. Za te se dobijo razmeroma mnogoštevilne oprostitve, ker se smatrajo za izročeno jem delo za „neobhodno potrebni“. V mnogih kmečkih družinah pa so istotako slučaji „neobhodne potrebe“. Naj bi v tem oziru oblasti ne povpraševalo samo orožnikov za mnenje, ampak predvsem župane, ki iz lastne skušnje lahko presodijo potrebo ali nepotrebo. Nekatera glavarstva gredo sicer kolikor mogoče ljudstvu na roko, pri drugih zoper se gleda skozi stroga uradniška očala, ki vidijo le paragrafe, a ne ljudskega življenja.

Hudo razburajojo kmete vedne tožbe zaradi pretiravanja cen raznim kmečkim pridelkom. Vsak obrtnik, vsak trgovec vsled sedanjih razmer podražuje svoje blago, samo kmetu se zamerja, ako je nekoliko dražji. In nihče ne misli, da kmet ne nastavlja poljubno svojih cen, kakor se to n. pr. dogaja pri kartelih (trgovskih zvezah), ampak da se strogo ravna po starem gospodarskem načelu, kolikor se blaga ponuja, in koliko se po njem povprašuje. Ne gre, da se pri kmečkih cenah uvažujejo mestne razmere, torej

razmere uživalcev, ne pa razmere pridelovalcev. Kako se v mnogih drugih rečeh kličejo strokovnjaki v sodno dvorano, tako bi se tudi pri vsaki obravnnavi glede kmečkih cen moral pritegniti veči kmečki gospodarji in povprašati za mnenje.

Kmečki stan ima največje boje z naravo. V težki borbi s celo naravo izvabljajo zemlji potrebne sadove in jih daje človeški družbi na razpolago. Zato bi morala človeška družba njegov boj z naravo podprtati. A razmere so take, da je kljub temu stara kmetova priča zoper lovske postave, s katerimi branijo nekatere plasti človeške družbe v svojo zabavo različne škodljive živali. Letos loveci niso izpolnili svoje dolžnosti, ker je niso mogli. Radi tega naj oblasti ne delajo glede pokončevanja divjadi, koje je že v postavi za gotove slučaje priskrbljeno, nobenih težav ter naj hitro, zelo hitro rešujejo vloge kmečkih občin. Kmet rad žrtvuje svoje življenje na bojišču, naj torej tudi oblasti ne ščitijo zajca in drugih divjadi. Kakor je kmetu predpisano, koliko kruha sme snesti na dan, tako se naj tudi zajcem in fazonom letos onemogočijo obilnejše pojedine.

### Važno za črnovojniške zavezance.

Naknadno prebiranje črnovojnikov letnikov 1878 do 1894.

Pri prebiranju črnovojniških zavezancev letnikov 1878 do vstevši letnikov 1890, 1892, 1893 in 1894, ki se je vršilo v času od 1. oktobra do 31. decembra lanskega leta, so se dosegli uspehi, iz katerih se je razvidelo, da se pri presoji glede sposobnosti za vojaško službo ni postopalo povsod enakomerno. Razlike, ki so vsled tega nastale, se torej morajo izjednati, da se pritegne enakomerno vse za vojaško službo sposobne državljanke obrambo domovine pod orožje. Vojška uprava je torej odredila, da se vnovič vrši prebiranje zgoraj označenih letnikov črnovojniških zavezancev. Od novega prebiranja so izvzeti tisti posamezni upravni okraji, ki so dali že pri lanskem prebiranju zadostno število za vojaško službo sposobnih mož in mladeničev. K novemu prebiranju morajo torej priti vsi črnovojniški zavezanci, rojeni v letih 1878 do 1890, 1892, 1893 in 1894, ki tačas še ne služijo v skupni armadi, v vojni mornarici, v domobranstvu, ali pri orožnikih, ali ki vsled svoje osebne črnovojniške zaveznosti ne

pravljajo črnovojniške službe, torej tudi tisti, ki so bili pri prejšnjem prebiranju sicer spoznani za sposobne za črnovojniško službo, ki so pa dobili takrat, ko so bili poklicani pod orožje, ali pa tudi pozneje, kot za vojaško službo nesposobni, dopust. Določila, ki naštevajo izjeme in okolnosti, vsled katerih temu ali onemu črnovojniškemu zavezancu ni treba priti k prebiranju, se sedaj bistveno razlikujejo od prejšnjih tozadevnih poročil. Da se olajša nadzorovanje in da se črnovojniški zavezanci ne bodo mogli odtegniti prebiranju, se je odredilo, da se mora zglašiti na županstvu vsak črnovojniški zavezanci brez izjeme. Priporoča se, da prinese vsak črnovojniški zavezanci s seboj dotično črnovojniško izkaznico, katero je dobil pri lanskem prebiranju. Prebiranje črnovojniških zavezancev se bo vršilo v času od 25. maja do 15. junija 1915 in sicer bo moral priti k prebiranju pred tisto naborno komisijo, ki je določena za tisti kraj, v katerem je stanoval črnovojniški zavezanci dne 1. maja 1915, katerega dne je bila razglasena ta odredba. Če torej črnovojniški zavezanci spremeni po 1. majniku svoje bivališče, ne spremeni to prav nič na tej odredbi, izvzemši, če se je črnovojniški zavezanci označenega dne le mimogrede in samo za nekaj dni nahajal v dotičnem kraju, kar pa njegovega trajnega bivališča v smislu te odrede ne spremeni. Če bi se črnovojniški zavezanci ne zglašil pri županu tiste občine, kjer stanuje, bi bil od politične oblasti strogo kaznovan. Vsled tega novega prebiranja črnovojniških zavezancev označenih letnikov se bo prebiranje črnovojnikov od 42. do 50. leta zavleklo in določilo za poznejši čas.

#### Razširjena črnovojniška dolžnost.

Kakor že pred nekaj časom naznanjeno, so tačas obstoječe izvanredne razmere dovedle do spoznanja, da je potrebno začasno razširiti črnovojniško zavezost, da se v svrhu popolnega uspeha in v obrambo države pritegnejo pod orožje vse razpoložljive ljudske sile. Vlada je tozadevno izdala za tostransko državno polovico posebno naredbo, da Tirolsko in Predaresko pa posebni cesarski patent. Vsa tozadevna določila so veljavna le za dobo sedanja vojske. Morebitna trajna ureditev črnovojniške zavezosti se bo vršila v poznejšem času, ko se bodo nehalo vsled vojske povzročene izvanredne sedanje razmere. Črnovojniška zavezost se bo torej pričela s pričetkom leta, v katerem bo črnovojniški zavezanci dopolnil 18. leto svoje starosti, in bo trajala do konca tistega leta, v katerem bo izpolnil 50. leto svoje starosti.

Razdelitev nove črnovojniške zavezosti v dva poziva se bo v toliko predragačila, da bo vseboval prvi poziv črnovojniške zavezancev od pričetka službene obveznosti do konca leta, ko bo izpolnil 42. leto svoje starosti; drugi poziv pa bo vseboval letnike starejših črnovojniških zavezancev, torej od 43. do 50. leta. Glede uporabe črnovojnikov v sedanjih vojski je določeno, da se bo moglo, če se bo izkazala izvanredna potreba, osobito za izpopolnitve skupne armeade in domobransva, pritegniti tudi vse črnovojnike pod orožje, toda le tako dolgo, dokler bo neobhodno

### LISTER.

#### Rezervist Grega.

Po resničnih virih spisal Matko Krevh.

(Dalje.)

Na kolo pa je Grega pozabil, pozabil celo tedaj, ko se je odpravil domov; odšel je mirno in brezskrbno ter sporočil gospodarju, da se krušnica dobro melje.

Drugega dne — kdo bi si mislil kaj takega o Rogiču — se je Grega postil in obenem poslušal posledice težke gospodarjeve roke.

Razumljivo je, da takega človeka niso mogli primiti pri vojakih, dasiravno jim je njegova močna postava zelo ugajala. Poslali so ga domov iz treh vrokov, prvič, ker se Grega ničesar ni naučil, drugič, ker Grega ničesar ni znal in tretjič, ker je Grega napravil vse narobe. Salutiral je z levico, začel koračati včasih z levo, največkrat pa z desno nogo in obračal se je kakor petelin na stolpu domače cerkve, enkrat sem, drugič pa tja. Vojaški predstojniki so bili v veliki zadregi zaradi njega, končno pa so le spoznali in ukrenili, da je Grega doma v Zakotju in samo tam.

In sedaj ta pozivnica! Rogič je bil v resnici v zadregi zaradi nje. Ali naj pošlje Grega samega na vlak? Naj li ga spremila ter si naredi nepotrebne stroške? Vrnivši se od župana, razložil je vse svoje pomisleke ženi, ki je bila v takih rečeh pametna sestovalka.

„Kaj si boš trl glavo“, govorila je Rogička, „pojdž ž njim na kolodvor; če je vojska, poklicali bodo tudi druge rezerviste iz Zakotja in tem izročiš Grega v varstvo, nazaj pa ga bodo že spravili, kakor so ga prvič.“

Rogič ji je molče pritrdiril in sklenil storiti po

ženinem načrtu. Poklical je Grega v sobo in mu začel govoriti približno tako-le:

„Grego, jutri greš k soldatom.“ — Grega je odprl usta na stežaj. — „Zato boš oblekel boljšo obliko. Ko bo ura devet, pojdeš z menoj na kolodvor, ali si razumel?“

Grega ni prikimal in nč odkimal, ker ni ničesar razumel. Gospodar je moral ponoviti besede:

„Ko bo ura devet, pojdeš z menoj, ali sedaj veš?“ Tedaj je Grega prikimal, ker je mislil, da je tako najbolje.

Nastopil je pondeljek, tisti nepozabljeni dan za toliko družin in rezervistov. Na vse zgodaj se je pričelo tako življenje, kakor ga ne pomnijo rodovi. Ni je bilo skoro hiše, pri kateri se ne bi poslavljalo rezervist od svojih dragih. Koliko solz pa se je pretočilo isti dan, to ve samo Bog. Gregovo slovo je bilo lahko. Domač so ga sicer nekoliko pomilovali, a solzil se ni nihče, ker je vsak vedel, da se hlapec kmalu vrne. Rezervist Grega se je oblekel praznično, si naprnil kovčeg, v katerega je naložila gospodinja raznih reči za vsak slučaj, in odšla sta z gospodarjem proti kolodvoru. Rogič je šel naprej ter se ukvarjal v mislih z gospodarstvom. Grega pa je štokljal za njim ter se čudil, da mora tak dan od doma.

Na kolodvoru je pričakovala velika množica vlačka, ki bi naj odpeljal rezerviste na vse strani. Grega je ostrmel pred toliko množico; sramežljivo se je skrnil za gospodarja in od tam opazoval rezerviste s šopki in kovčki. Nekateri so vriskali in prepevali, s hripavimi glasovi, drugi so se tiso pogovarjali z domačimi, ta z ženo, oni s stariši, tretji so pretili in grozili sovražniku z groznim maščevanjem, četrti pa so stali mjrno in ravnodušno, kakor bi se peljali na potovanje ali pa po opravkih, a teh je bilo najmanj. Gregi se je zdelo, da bi rabil še dvoje oči, ako bi si hotel ogledati vse ljudi in vse prizore natanko. Vprašal bi bil rad, odkod toliko ljudi in kam so namenjeni.

ni, pa si ni upal ziniti in tudi zanesel se ni na sebe, da ne bi bleknil kakšne neumne; začelo je opazoval molče in si mislil svoje.

Rogič je poiskal med množico soseda Brdača, ki je tudi mora, na vojsko, in ga zaprosil, da bi prevezel varstvo nad Grego.

„Ne gre mi v glavo“, govoril je Rogič, „da se se spomnili tudi Grege. Imeti morajo vendar zapisano, da ni pri pravi pameti.“

„Mislim“, je pridjal sosed, „da se je zgodilo v veliki zmešnavi. No pa lahko se zanesete, skrbel bom zanj, dokler bo mogoče.“

„Bodi prošen! Nazaj ga bodo menda sami spravili.“

Poklical je Grega in mu pokazal soseda. „Veš, Grega, zraven Brdača se boš peljal, da veš.“

„I hihi, Brdač“ se je Grega, razveseljen, da je smel nekaj povedati.

Na kolodvor je privozil dolg vlak . . .

Iz vseh oken so gledali rezervisti, mahali z okrašenimi klobukmi, vpili, vriskali, peli in klicali znancev. Krog vozov je nastal tak trušč, da človek sam sebe ni razumel. Ljudje so se prerivali, silili k vlaku, stegnali roke v slovo, rezervisti pa so plezali, rili in silili s težkimi kovčki v vozove, zakaj vsak si je hotel poiskati primeren prostor za dolgo vožnjo. Žene so jokale, otroci vpili in klicali za očeti, ti pa so molče odzdravljali v žalosti, da morajo zapustiti svoje drage.

Med najmirnejšimi je bil gotovo Rogičev Grega. Čudil se je trušču, čudil solzam, kajti za njim se ni jokal nihče; kaj takega sploh ni bil navajen. Z Brdačem sta si poiskala v zadnjem vozu še precej ugoden prostor, pravzaprav je poiskal le Brdač, Grega pa je samo pokorno sledil. Ko sta se za silo utaborila v zadnjem kotu, stegnila sta svoje glave skozi okno in opazovala prerivanje in tekanje ob vlaku; Videla sta veliko, žalostno slovo. (Dalje prihod.)

potrebno. Črnovojniške zavezance drugega poziva se bo upokljalo v ta namen le v posebno izjemnih slučajih, na fronto pa le tedaj, če bi prvi poziv več ne zadostoval. Isto tako se bo prizadevalo, poslati 18letne črnovojnike le tedaj na fronto, če bi se nahajali že vsi ostali letniki prvega poziva na fronto.

Prebiranje mlajšega črnovojniškega letnika (18 let star) se bo vršilo po mešanih komisijah (poleg vojaških se pritegnejo komisiji tudi civilni zdravnički), da se na ta način dolobi, ali je črnovojnik res telesno sposoben za vojaško službo. Po izdanih predpisih se bo odsele črnovojniška dolžnost lahko skrajšala za tri leta, da se tako ozira na posebnega uvaževanja vredne slučaje. Črnovojniška dolžnost bo v nekaterih slučajih prenehala tisto leto, v katerem je črnovojnik dokončal 47. leto. Te ugodnosti bodo deležne pred vsem osebe, ki so pred časom, ko je stopil v veljavno na novi vojni zakon, vstopile kot prostovoljci v armado in se jim je že pri vstopu v vojaško službo zagotovila skrajšana črnovojniška dolžnost.

Končno se še menja, da se starejše letnike (42–50 let stare), ki so po razširjenju črnovojniške dolžnosti pritegnjeni k armadi, v bližnjem času ne bo vpoklicano, ker država sedaj, ko se bodo v vojaško službovanje po zopetnih naborih pritegnili črnovojniki letnikov 1878–1894, razpolaga za sedaj z dovolj močnimi rezervami.

Z ozirom na upliv, ki ga ima vpoklic drugega črnovojniškega poziva (43–50 let star) na narodno gospodarstvo, bo vojaška uprava skušala one del avske moći, katere so pri poljedelstvu, obrti, trgovini, industriji in rudarstvu neobhodno potrebitne, oprostiti vojaške službe. Upoštevalo se bo posebno tiste prošne, ki se nanašajo na osebe, katere so za vzdrževanje gospodarstva in izvrševanje posameznih obratov neobhodno potrebne.

Ta določila so se uradno objavila dne 4. maja.

#### Črnovojniki, stari 37 do 42 let, vpoklicani.

Dne 6. maja je bilo prebiranje črnovojnnikov letnikov 1873 do 1877 končano. Moštvo, ki je bilo pri naborih potrjeno, se bo vpoklicalo v vojaško službo v najkrajšem času. Črnovojniki, ki imajo ali v Avstriji ali na Ogrskem domovinsko pravico, ali pa če so bili v Avstriji ali na Ogrskem pri naboru, ako že niso vpoklicani pod orožje, ali ki z ozirom na javno službo ali javno korist niso bili od vojaške službe oproščeni, se morajo dne 15. maja 1915 oglašati pri dotočnem vojaškem nadomestnem poveljstvu ali pri c. kr. deželnobrambovskem okrajnem poveljstvu, ki je označeno na črnovojniški izkaznici. Ogrski državljanji, ki so bili v Avstriji pri naboru, bodo vpoklicani s posebnimi pozivnicami. Kakor se uradno poroča, se namerava pri enem delu nadomestnih vojaških (črnovojniških) oddelkov, z ozirom na odvisno število črnovojnnikov dotočnega oddelka, del vpoklicanih za kratek čas zopet od poslati na dopust. V tem ozirom se bo v prvi vrsti oziralo na starejše letnike in posebnim ozirom na posebne vpoštovanja vredne okolščine, n. pr. če se črnovojnik neobhodno potrebuje pri obdelovanju polja. V tem slučaju se lahko tudi mlajši letniki upoštevajo. — Črnovojniki letnikov 1873 do 1877, ki so bili naknadno pri prebiranju, morajo iti 24 ur po naboru pod orožje. Oni črnovojniki pa, ki so bili radi bolezni začasno oproščeni vojne službe, se morajo oglašiti pri svojem vojaškem poveljstvu in sicer v času, kakor ga določa njegova črnovojniška izkaznica. Vpoklicanim črnovojnnikom se priporoča, da prinesejo seboj dvoje močnih čevljev, žlico, nož in vilice ter posodo za jedila, príprave za snaženje oblike in obuvala. Za te reči dobijo vojaki posebno odškodnino. Obenem si naj vpoklicanci vzamejo seboj tudi živeža za tri dni. Črnovojniška izkaznica daje pravico za prosto vožnjo po železnicu. Vpoklicanec mora dati svojo izkaznico pri železniški blagajni potrditi.

## Slike iz vojne.

### Habsburška Avstrija naj živi!

Topničar Leopold Slapnik, doma iz Vranskega, nam piše iz bolnišnice v Košicah dne 24. aprila: Korajjo imajo naši spodnještajerski fantje in može! Koliko smo prestali in koliko naših bratov že spajata po krvavih bojih, to ve samo Bog. Največ žrtv so dali na oltar domovine pešpolki štev. 87, 47, 17 in 7 ter domobranci pešpolki štev. 26, kakor tudi dragonski polk štev. 5 ter naši topničarski polki, v katerih smo Slovenci in Hrvati. Dali smo za domovino in za našega cesarja Franca Jožeta I. svojo kri in svojo življenje. Tudi jaz sem bil 209 dni brez kakih strehe na bojišču. Bog daj, da bi se še jaz kedaj vrnil v svojo slovensko domovino, v mojo ljubo vransko faro! Do dne 10. aprila sem bil nepoškodovan in sem pobijal Ruse, da je bilo veselje. Pa je prišla ruska kukavica in je zakukala ter me je pičila v desno roko in levo nogo. Potem sem pa moral vzeti slovo od svojih tovarišev. Težko sem se ločil od njih, a kot ranjene mi ni bilo mogoče ostati na fronti. Bog daj, da bi bil kmalu zdrav in da bi že lahko šel zopet nazaj nad Ruse k svojim tovarišem. Bog jim daj doseči zmago! **Slovenci ne odnehamo prej, dokler ne porazimo Ruse in vse druge naše sovražnike! Habsburška Avstrija naj živi!** Vsem bralcem „Slov. Gospodarja“ iskrene pozdrave! Leopold Slapnik.

### Slovenci se vrnemo zmagoviti!

Topničar Alojz Hodnik piše iz Karpatov svoji sestri v Smartnu pri Slovenjgradcu:

Blaga mi sestra! Žalost, otočnost pri men' je doma, pa tudi veselje se včasih zamenja. Veselja je malo, ker preveč je skrbi, po domu, po domu mi se želi. Tja, kjer živite v miru, brez skrbi, rad, o rad bi prišel vsaj za par dni. O ljuba ti hiša domača, kje si ti zdaj, kako daleč jaz od tebe oddaljen

sem zdaj! Ali, draga mi sestra in starši, bratci Vi! Povejte, povejte, kako se Vam kaj godi! Nadalje radovedno je moje srce, kako kaj mojim priateljem in znancem kaj gre? Naznanim Vam to, da zima sedaj že prenehuje, ali vojska naša v Karpatih vedno bolj napreduje. Na tisoče sovražnikov krogla naša pomori, da že prostor zanje več ni (da bi vsak sam za-se ležal). Res čudo božje je, da tako malokateri od Avstrijev umrje od krogle ruske. Bog in Matija, boda tudi z nami še zanaprej, premagali bomo sovražnika, moč in prišli bomo **Slovenci zmagoviti in zdravi, k Vam, ljubi domači, drugoč. Z Bogom!** Ostani mi zdrava!

## Potrilo velikonočne spovedi poslal domov.

Vrli fant France Nerat, doma od **Sv. Frančiška pri Gornjemgradu**, ki služi pri pionirjih, piše dne 31. marca s severnega bojišča:

„Dragi starši! V začetku svojega slabega pisalja Vas vse skupaj lepo pozdravim. Ne bodite žalostni, če je Valentín moral iti k vojakom. Ce Vas kateri vpraša, ali se Vam sinova smilta, odgovorite mu, kot je enkrat napravila Spartanka, ko ji je sin iz vojske domov pobegnil, izdrla mu je ostri meč in ga je usmrtila.

Včasih je tukaj res slabo, a ko pridemo pa v kakšno vas ali kam si že bodi, prepevamo slovenske pesmi, da se kar razlega po Karpatih. Sedaj imamo bolj slabo stanovanje, ker smo pod milim nebom. Zima še tukaj ni pojena, veter in sneg imamo dan za dnevom. Kakor sem zvedel, je Janezov iz Okonine mrtev. Pošiljam Vam podobico od svoje velikonočne spovedi. Vsi pionirji smo jih dobili od vojaškega kurata Goleca. Shranite to potrilo moje velikonočne spovedi na bojišču tako, da se ne bo zgubilo. Če bo mene zadela sovražna krogla, boste imeli ta spomin še 20–50 let. Rekli boste lahko: Tukaj imamo spomin od svojega sina, ki je dal svoje življenje za domovino. Če pa mi ljubi Bog da zdravje, pa ne budem imel lepšega spomina z bojišča kot to podobico. Hvala Bogu, da mi je dal srečo, da sem lahko v sedanjem času opravil sveto spoved. Redkokedaj se le prigodi, da bi vojaki na bojišču lahko opravili velikonočno dolžnost. Nam slovenskim vojakom je bilo to v izredno veselje; gotovo pa tudi Vas to veseli. Med nami so bili tudi taki, ki že po deset let in še več niso bili pri spovedi. Sedaj pa se je vsak spomnil na Boga in je rad pristopil k mizi Gospodovi. Za našega vojnega kurata je to bila velika radost. Star slovenski pregor pravi: „Kdor moliti prav ne zna, naj na morje al' na vojsko se poda!“ Mnogi tedaj, ko ne sliši krogle po zraku frčati, pravi da ni Boga, moj bog je samo kruh in če imam dovolj denarja. A ko začnejo krogle iz sovražnih pušk frčati proti nam, takrat se sršen in mušice, takrat se še tak brezverec le spomni Boga in pogleda proseč v nebo, kakor bi hotel v silobranu reči: Bog, Ti me varuj in mi pomagaj, jaz zaupam v Tebe, pripelji me srečno domov, postal bom zopet veren mož. Vojska uči ljudi moliti, vojska je v marsikaterem zakrnjenem brezvercu že vzbudila živo vero v Boga. Sila kola lomi!

Pozdravlja Vas Vaš zvesti sin

France.

### Slovenski vojak naredi vse.

Tako misli mladenič Jurij Orož-Miheljakov, ki je v Zreče pri Konjicah poslal pismo sledeče zanimive vsebine:

Zborow, dne 24. jan. 1915.

Draga mi sestra! Danes je prva nedelja, kar sem se podal na bojno polje, kjer hodim pred sovražnikom in me vsaki dan neprenehoma sovražne krogle pozdravljam, danes torej po šestih mesecih sem dočakal prvo srečno nedeljo, da sem imel priložnost, tudi cerkev obiskati in precej oddaljen od sovražnika, v miru se odpočiti. In ta trenotek porabim, da popišem malo moje dogodek. Mene so prve ruske krogle pozdravile dne 8. oktobra pri Ropi. Od tukaj smo podili sovražnika proti Przemyslu. Na levi strani od Przemysla je vas Košice. Tam sem bil s strojno puško (vojaki pravijo: mašinengewehr) v ognjeni črti. Da povem: Stotine Rusov je našlo smrt tamkaj. Mi smo bili tudi dobro pozdravljeni od ruske artillerije. Vendar je v noči od 10. na 11. oktobra sovražnik natenkrat zbežal in mi smo šli za njim do mesta Radimno, ki leži ob reki San. Tam je Rus preskočil vodo. Mi smo bili od 11. kora oddeljeni ter smo se podali skozi Przemysl proti Novemu Mestu, nemško: Neustadt. Tam sem doživel velik boj. Skoro tri tedne sem bival v zakopu, na enem toriu, da nismo in ne Rusi za ped se premaknili. Tu so topovi gromeli od jutra do večera. Na obeh straneh jih je mnogo zgubilo svoje življenje. Tam sem zadnjič govoril z Rajzmanovim Hanzekom. Od tam ga nisem več videl. Tudi Koskarjev Pepek, mislim, je bil tam ranjen. Od tod sem dne 5. novembra odmarširal proti Karpatom, in sem ob času večjega mraza bil pri Jasisku celi mesec v ognju. Tu je bil Ribičev Pepek ranjen. Od tukaj sem šel na Ogrsko v Trg (Kurima). Tam se je nam posrečilo po štiridnevnem hudem boju Ruse pognati v beg, v Galicijo, skozi mesto Jaslow. Tam je bil krvav boj. Vendar je sovražnik zbežal v smeri proti Krakovu. Od tam je sovražnik dobil novo po-

moč, a mi smo se začeli umikati. In ravno božične praznike smo imeli prav žalostne. Sv. večer bili smo pri Jaroslavu. Preskrbelo se nam je veselje. Zvečer smo namreč dobili kruha in pisma od pošte smo sprejeli. Na Božič sem celo dan kopal kritja ali kakor tu pravimo: dekunge. Na sv. Štefana dan bival sem v nekem hribu. Ker je bil prav mrzel veter ter pometal z dežjem in snegom, sem večkrat mislil na tople hiše in domači kraj. V nedeljo je celo dan snežilo in deželo, oglašal se mi je tudi prazni želodec, ki je že onemogel, a tudi mraz in zimski veter je bil oster. Tukaj pri vasi Rihval pri Gorlichah se je vršil krvav boj z Rusi in je na starega leta dan Pecov v Bezovji, ki se Vivod piše, našel svojo smrt. Jaz sem živel v vojni črti do 15. januarja, sledenega dne je prišel ukaz, da smo se podali k divizijam. Sedaj sem od 19. januarja v korni rezervi na Ogrskem, blizu Bartfa. Sedaj smo se znašli: Borlakov Karol, Skakle, Pekosak Matija, Jurač, Godna od Sv. Kunigunde, Pajk z Oplotnice, Fajmoštov Lojze z Blata. Vse vkljup lepo pozdravijo, in tudi jaz. Več ne smem pisati. Danes smo bili v cerkvi in sem tudi Boga prosil, da bi me obvaroval še zanaprej zdravega. Ko bi jaz mogel popisati, kaj je vojna! Ti jočeš, da se v solzah topis, pa vendar slovenski vojak vse naredi!

Jurček.

Karpati, dne 28. marca 1915.

Draga sestra! Tvoje pismo sprejel. Bog usliši Tvoje prošnje in Bog nam daj ljubi mir! Meni ne gre tako slabo, akoravno morem velike težave prenašati. Imam še za potrebo jesti in piti. Za to je sedaj mnogo bolje, kakor od kraja. Vendar željno pričakujem dneva in ure, ko bode prišla vesela novica in bo potolažila vsa srca ter bo zasijalo sonce miru. Moguče še budem tako srečen, da doživim veselega časa. Vem, da se imam ljubemu Bogu zahvaliti za veliko dobroto, katero mi je dosedaj dal in me zdravega ohranil. Z božjo pomočjo gre vse. Ako me pa zadene nesreča in ostanem na tem krvavem polju, imam pa veliko bratov in sester na drugem svetu, kjer se vidi dimo in snidemo. Tam v domovini ne bo več vojske in sovražnika. Tam bomo imeli mir. Tudi se ni treba biti smrti. Enkrat moram končati svoje življenje, da nes ali jutri. Prišel bi še rad k Vam in razložil tam svoje življenje. Ali kaj, ako ne bo mogoče. Le še enkrat bi rad videl zelene planine in ravno polje in drago mi hišico, kjer je moja zibka tekla. Oh daleč, daleč si dom Ti moj! Bom li še te videl, ali nikoli. Je srečen vsak človek, ki biva doma; oh, jaz se bojujem noč in dan za nje. Tisti, ki je bil mene pokilen, je bil dne 22. sušca ujet in Klinčarjev tudi. Za Gačnikovega ne vem in Dobnika v Brezju. Mi smo potem napadli Ruse, smo jih čez 500 ujeli, pa naših nismo več nazaj dobili. Ko to pismo pišem, se nahajam v gošči in čakam na sovražnika. Kako bode to klanje izpadlo, ne vem. Vam želim vsem skupaj veselje velikonočne praznike, da bi jih zdravi in veseli obnajali. To sprejmi od brata Jurčka.

### Kdo nam daje moč?

Ivan Slana od 87. pešpolka, doma od **Sv. Jurija ob Ščavnici**, nam piše s Karpatov dne 17. aprila:

Sprejemite mnogo tisoč pozdravov od vseh Slovencev, kar nas je tukaj. Naznanim Vam, da smo zelo veseli Vašega lista, ki nas kot starzancem vsekeden obišče. Mislim še že večkrat, kaj daje našim slovenskim vojakom pogum, da se kot levi zakadijo v sovražnika, da jih ni mogoče držati nazaj. Bilo je neki dan marca okrog 2. ure ponoči. Na našem levem krilu so prasketale puške in gromeli topovi, da je bilo groza. V tej uri sem slišal iz naših rorov polglasno moliti sv. rožni venec. Molite v je tisto sredstvo, s katerim si pridobiva slovenski vojak moč, da more vstrajno in junaško braniti svojo domovino.

Dragi bralec „Slov. Gospodarja“! Ko boste čitali to pismo, boste že v lepem mesecu Marijinem, v krasnem maju. Čeravno bo zaradi prevelikega dela težko, se Vam udeležiti šmarnic, vendar si prizadevajte, da boste kolikor mogoče častili Marijo. Kajti ona nam najlažje izprosi skorajšnji srečni konec vojne. Pozdrav! Ivan Slana.

### Iz vojaške bolnišnice v Parizu.

Prinesli so v bolnišnico črnega francoskega vojaka. Razne dame francoskega Rudečega križa so se brigale zanj v obilni meri in mu donašale vse polno darov. Plemenitaške so kar tekmovalo med seboj, katera bolj obdarji črnega vojaka. Nekoč, ko je bila njegova postelj zopet obložena z jedili, so opazile, kako je črnec nezadovoljen. Ena teh plemenitaškinj je skočila hitro v avtomobil in mu prinesla posebno darilo. Ali zamorec še ni bil zadovoljen. Poslale so po tolmača in po tem so izvedele, da bi črn vojak rad imel — košček kruha.

Prinesli so v bolnišnico vojaka vsega umazanega in smrad se je širil od njega. Visoke gospe Rudečega križa so se branile sleči ga in umiti. Morala je priti prava usmiljenka, ki je ubogega vojaka slečila, umila, zmučenega in silno trpečega, mu zavezala rano in ga spravila v postelj. Kdo je? so vpraševali visoke dame in izvedele so, da je ta vojak iz stare tako čislane rodbine. Na to pa vse k njemu. Vojak pa reče: Hvala lepa! Prosim naj mi streže ona, ki je mi bila prva pomočnica. Umele so ta nauk in odsle od njegove postelje.

## O miru.

Iz Budimpešte se poroča: Bivši zunanjji minister grof Berchtold biva zdaj na južnem Ogrskem, kjer vodi gospodarstvo svojih posestev. Nedavno je obiskal ranjence v Lipi. Svojemu spremjevalecu, ki je grofa Berchtolda vprašal, koliko časa da bo še trajala vojska, je odgovoril, da kakor on sudi, n i v e č d a l e č d o m i r u .

## Kaj je z Italijo?

Vsek dan se nam poroča iz Rima, da se italijanski ministri posvetujejo sedaj s poslaniki Avstrije in Nemčije, sedaj zopet s poslaniki Anglije, Rusije in Francije. To je znamenje, da se Italija še ni na nobeno stran odločila. O predmetu posvetovanja ne smo nič pisati, toda za kaj se v glavnem gre, to je našim čitateljem dovolj znano.

## Boj za Carigrad in Dardanele.

Do 150.000 mož so baje Angleži in Francozi poslali proti Turkom, da s suhega napadejo Dardanele in si tako skušajo izsiliti dohod vojnih ladij pred Carigradom. Angleži so se izkrcali na polotoku Galipoli, Francozi pa napadajo s svojimi četami utrditev na azjatski strani Dardanel. Turška poročila pravijo, da so bili dosedaj vsi sovražni napadi srečno in pod velikimi sovražnimi izgubami odbiti. Angleži in Francozi pa zopet poročajo, da se jim je posrečilo na Galipolu in na azijski strani na šestih krajih se krepko utaboriti. Gotovo je, da se je Angležem pri pri Bulairju, kjer je najbljžja pot po suhem do Dardanel, posrečilo zavzeti nekaj zelo važnih postojank, a da so bili na južni strani Bulairja močno teheni. Turki so potopili dva angleška torpedna čolna in poškodovali dve veliki sovražni ladji. — Ob Bosporu so se povevale dne 2. maja ruske bojne ladje. Oddale so samo nekaj strelov na turške utrdbе in so nato odplute proti severu.

## Kako se je potopil „Leon Gambetta“.

V zadnjem „Slov. Gospodarju“ smo med zadnjimi poročili opisali, kako je avstrijski podmorski čoln „št. V“ v torem, dne 27. aprila po noči potopljal francosko vojno ladjo „Leon Gambetta“. Listi prinašajo sedaj podrobnosti o potopu ladje.

„Leon Gambetta“ je plul iz Adrie s petimi drugimi vojnimi ladji proti otrantski morski ožini (med Italijo in Albanijo). Poveljnički francoski ladje je bil poučen, da zasleduje avstrijski podmorski čoln njegovo ladjo. A Francoz je že preveč zanašal na moč ladje in se mu je zdelo še premalenostno, misliti na to, da bi si Avstrije upali napast močno francosko križarko. „Leon Gambetta“ je bil že ob izbruhu vojske v Adriji in je dobil dopust, da se moštvo na otoku Malta nekoliko odpočije. Francozi so bil takoj lahkomisljeni, da niso vredili niti najpotrebnejših varnostnih odredb.

Podmorski čoln je napadel „Leon Gambetta“ po polnoči, ko so se straže že menjale. Dve tretji i posadke, ki je šela 725 mož, sta se podali k počtku. Tuji velik del služubnega moštva je počival, celo častnik, ki je vodil službo, je zaspal. Ta izvanredna lahkomiseljnost je bila za ladjo usodepolna. „Leon Gambetta“ je bil le slabo razsvetljen. Semo na prednjem jamboru je gorela trobarvna svetilka, dočim ni svetila na krovu nobena luč.

Ker je torpedni naboi našega čolna zadel francosko ladjo, ni na „Gambettu“ še nihče mislil, da je ladja izgubljena. Admiral Senes, ki se je tudi nahajjal na ladji, je hotel moštvo prisiliti, da bi bilo mirno. Poveljnik ladje, kapitan Deperiere je mislil, da je bila ladja zadeta od tečovskega strelja in da se bo treba pripraviti na pomorski bit. Neprestano je kričal: „Naprej, mornarji Francije!“ Izdal je povelenje, da se naj tonove takoj pripravi za boj.

Na ladji je nastala grozna zmeščjava: strah so je polastil moštvo. Mornarji, ki niso mogli takoj iz svojih sob in oni, kateri so bili vsled raznoka poškodovan, so grezno kričali in kljicali na romeno. Moštvo in častniki so bili le za silo obledeni. Na vodilji je bila popolna tema. Zaman je moštvo skušalo prižgati svetilke, električni tok ni več deloval, ker so bili stroji vsled torpednega strelja uničeni. V grozni temi so bili hudi po liudeh. Ladja se je že po prvem strelju močno magnila na levo stran in ko je prvemu torpedemu načelu sledil še drugi, se je ladja magnila na zadnjem koncu globoko pod vodo. Grozen pot je zadel po morju. Drugi torpedo je vtrgal v ladji velikanico Iuknjo, v katero je voda udrila z ogromno silo. Več sto mornarjev ni moglo iz srednjih prostorov vod na krov. Jasno je bilo, da je ladja izgubljena. Mornarji, ki niso mogli priti v kakšni rešilni čolni, so storili polnagi v mrzlo morje, ki pa je bilo zelo mirno. Poveljnik Deperiere, ki je bil v polni uniformi, se ni dal spraviti v resnični čoln, čeprav ga je moštvo storilo seboj. S poveljniškega stolna je klical mornarjam: „Mislite najnovo na se! Umrjem s svojo ladjo! Živela Francija!“ Ko se je ladja že notapliala, kar se je izgodilo 7 minut po drugem torpednem strelju, si je ro veljnik pogral kroglo v glavo; tudi službujoči častnik se je ustrelil.

Italijanski torpedni lovec so po nesreči zgodaj v jutru počivali 58 mrtvih mornarjev, rešili pa so 136 mož. Mrtve so pokopali v italijanskem mestu Castiglano. Italijansko prebivalstvo je rakye nesrečnih žrtev, med katerimi se je nahajal tudi admiral Senes in večilo častnikov, okinčalo s cvetlicami in venci. Pogreba se je udeležilo veliko število ljudstva, častni kov in mornarjev.

Uradno se je dognalo, da je avstrijski podmorski čoln „št. V“ junashko napadel sovražno ladjo popolnoma sam brez spremstva kakve druge ladje. Ves svet in celo naši sovražniki se čudijo drznemu činu avstrijskih mornarjev. Hvostici smo lahko posredni, da navdaja naše branitelje v Adriji res pravi Tegethoffov duh. Slovenci pa se posebno veselimo hrbrega čina, ko vemo, da so avstrijski mornarji skoraj sami Hrvati in Slovenci.

## Podmorski bji med Nemci in Angleži.

V zadnjih 14 dneh so nemški podmorski čolni potopili 21 angleških in 5 francoskih trgovskih paruikov. Čečna sta tudi dva angleška torpedna rušilca. V Sejarnem močju so Nemci dne 2. maja potopili angleški ribiški parnik „Kolumbijs“ s 70 možmi. Dizajna angleških torpedov je zasledovala nat nemške ročimorske čolne. Po enourtem begu sta bila oba zadeta od angleških krogel in sta se potopila. — Opazuje se tudi živalno gibanje med russkimi in nemškimi vojnimi ladji v Izobodnem morju.

## Avtrijško-rusko bojišče.

### Zmaga v zahodni Galiciji.

Nenad o je prišla z bojišča vesela novica, ki je rapsila celo Avstrijo z nepopolnim navdušenjem. V zahodni Galiciji se raz je posrečilo v nedeljo dne 2. maja celo rusko bojno črto od Karpatov do izliva Dunajca v Vislo na več točkah prodreli in povsod utisnile. Tisti deli sovražnika, ki so mogli uti, se rajščice vrnimajo proti izhodu, ostro zasledovati in zvezati. Istočasno so izsilile naše čete prehod čez sovražni Dunajec.

„Zlenužene avstrijsko-ogrške in nemške sile so dne 2. maja napadle sovražnika, na njegovi čeli že mesecu pripravljenih in zasedenih postoljih v zahodni Galiciji in so ga na celini črki Malstw-Gorlice-Gronnik in severno od tod vrglo nazaj, mu zadale težke izgube, večje na 8000 Rusov in zaplenile točove in siroke puške v dosedaj še ne dognanim številu. Istočasno so izsilile naše čete prehod čez sovražni Dunajec.“

Nemško uradno poročilo pa je naznavilo sijajno zmago s temi besedami:

„V navzočnosti vrhovnega poveljnika maršala nadvojvode Friderika in redvodstvenega generalnega polkovnika pf. Macie se so zvezne čete dne 2. maja po ljutih bojih celo rusko bojno črto v zahodni Galiciji od blizu orške meje do izliva Dunajca v Vislo na več točkah prodreli in povsod utisnile. Tisti deli sovražnika, ki so mogli uti, se rajščice vrnimajo proti izhodu, ostro zasledovati in zvezati. Istočasno so izsilile naše čete prehod čez sovražni Dunajec.“

Nemško uradno poročilo pa je naznavilo sijajno zmago s temi besedami:

„Kajtor blisk se je razširila govorica po celi Avstriji in Nemčiji ter izvala povsod velikansko veselje. Na naši strani je konec umikanja pred rusko premočjo. Sedaj vihajo naše zastave zmagovali naprej. Hvaležno in ponosno se ob tej priljuki oziramo posebno na naše hrabre vojake, ki so vzdržali sovražni ravan, in sedaj z novim pogumom prodirajo in zmagujojo.«

## Nad 30 000 Rusov ujetih.

Nove še pravilno avstrijsko poročilo pravi, da je naraslo število ujetih Rusov v zahodni Galiciji že na 30.000 mož. Toča vsako uro se prihaja do novih ujetnikov, ki se jih ne more naenkrat preštet. V zavzetih ruskih postojankah so zateli naši repregledno možino bojnega gradiva, med njim 22 topov in 64 strojnih pušk. Toča ves plen se ni pregledan.

## Prebita bojna črta

Prebita bojna črta v zahodni Galiciji meji na Małastovce do Gronnika 32 km, od tu do Dunajca 50 km, skupno todai okoli 80 km. Iz poročila, da je bil pri odložilni bitki razvoz nadvojvoda Friderik, slišimo, da je bil na avstrijski strani uddeleženih zelo veliko čet. Da so na sovražniku tudi močne nemške čete, se vidi iz tega, ker je povelenil general Makensen.

## Nad 400 topov je grmielo.

Nekaj na rusko bojno črto v zahodni Galiciji je pripravila naša artillerija. Nad 400 topov, naših in nemških, je začelo bljuvati granate na sovražnika. Utis je bil, kakor priovedujejo russki ujetniki, tako straten, da so nekateri trenot o zblaznili. Pri Gorli-

cah so se užgala petrolejska skladišča, cela okolica je bila naenkrat kakor goreče morje. Zdelo se je, da bljuvajo hribi ogenj. Zemlja se je tresla, po zraku je slikalo železo, kakor da bi se pekel odpril in bi se zagnala v boj zemlja in zrak. Prva lavorikova veja za zmago dne 2. maja pristoji artilleriji, ki je s svojim groznim izpadom naši in nemški infanteriji pripravila pot do russkih postojank. Zgodilo se je, kar se je zdelo nemogoče, neverjetno dobro zavarovane russke postojanke so se morale udati.

## Podrobnosti o naskoku.

Naš izpad ob bojni črti v zahodni Galiciji je sovražnika očitvidno iznenadil. Njegovi letali so se zadnji teden mesca aprila brigali bolj za karpatsko fronto za zahodno-gališko fronto. In tako je prišel veliki dan za Ruse popolnoma neopaženo. V soboto dne 1. maja je naša artillerija streljala le toliko, da si dolobi egle. Drugi dan se je začela z jutranjo zarjo istina. Z nenavadno točnostjo so granate padale na dolocene točke. Kakor da bi se zemlja raztopila, so se vzdignovali kvški proti nebnu debeli stebri rujavega zemeljskega prahu. In če je top začel za nekaj časa bljuvati na drugo točko, potem se je iz zrakoplovov opazilo na prejšnji točki veliko razdejanje, zrovne zemeljske plasti, podrti in potrta drevesa, razrušeni jarki, popolna zmešnjava, kakor v ravnikar razdrtem mravljišču. Russka artillerija je hrabro odgovarjala, toda bila je preslabka. Takoj v pričetku se je pri nas pokazala taka premoč, da smo kmalu spoznali, na kateri strani bo zmaga. Russka artillerijski odpor se je v našem ognju zadržal. Im potem so se začele v dolinah, ob gozdnih robovih in za hribi zbirati naše infanteriske množice. Za kanoni je prišel bajonet na vrsto. Russi so se tudi bajonetnemu naskoku ustavliali pogumno, čeprav jim je že artillerijsko obstrelivanje zadalo strašne izgube. Ko so morali zapustiti prvo in drugo črto, ustavliali in branili so se še v tretji in četrtni. Toda, kakor velikanski val je prodral naš naskok in pljuskal ob sovražne vrste. Naše čete so nastopale s pogumom in silovito, da se jim je moral vse udajati. Proti 11. uri predpoldan dne 2. maja se je že lahko sodilo, da nam je zmaga gotova. Russke čete so se začele drobni, zapuščati tudi zadnje utrjené postojanke, na mnogih točkah je utihnila njih artillerija. Na to so se začele razmikati tudi one čete, ki so nam stale najbližje, in se spuščale v beg. Mi za njimi. Zmaga je bila dobrena.

## Borba v zahodni Galiciji še traja.

B tka v zahodni Galiciji se še nadaljuje. Toda bitka se ne vrši več iz strelskih jarkov, temveč na prostem bojnem polju. Naše čete prodriajo z občudovanja vredno prožnostjo. Znatne russke čete prihajajo od vseh vetrov na pomoč. Odločilnega pomena bo, kako bo izpadla borba naših čet južno od Gorlice. Ako se nam to posreči, da prodremo proti izhodu, potem se russka bojna črta v Dukelski kotlini ne more več držati.

Ni izključeno, da se bo sedaj začela borba tudi ob karpatški bojni črti.

## Boj se nadaljuje.

O bitki ob reki Dunajec se poroča: Boji se niso končani, ker se Russi v novih, poprej skrbno pripravljenih postojankah krčevito branijo. Toda prodiranje naših čet, zlasti na obeh krilih, se vrši neprestano in se je polastilo tudi karpatške bojne črte. Načrt za bitko je izdelal načelnik avstrijskega generalnega štaba, baron Heendorf, zmago je pa izvojeval general pl. Makensen.

## Nadvojvoda Jožef Ferdinand zmagovalec ob Dunaju.

Delavnost in čini težke in lahke artillerije v zahodno-galiških bojih, ko se je prebila russka bojna črta, bo naiboljše dolga leta kot vzvišen vzglad vrlin naše artillerije. Ti čini bodo služili vojaškim strokovnjakom kot predmet za posebne vojaške študije. Tako tesno sklenjeno bi na široko razvrščeno se še menda ni nobena sovražna fronta na sedanjih bojničnih prebbla, še manj pa v kaki prejšnji vojski. Temu primeru so tudi russke izgube izredno velike in so celo darena še nepregledne. Vrzel, ki jo je naša armada napravila v sovražnikovo fort pri Gorlicah, že kaže svoj uholj tudi na sedjeno fronto, ki se začenja vsled pritiska naše armade močno krhati. Del naše karpatške armade že koraka naprej. Med tem, ko se na južnem krlu zahodno-gališkega bojišča borilo predvsem nemške čete združene z avstrijskim oddelki, je surek čez reko Dunajec na desni in levni strani mesta Tarlov izvršila armada nadvojvode Jožefa Ferdinanda sama. Russi že izrazili Tarlov. Naše čete (levi krilo) so prekorale Dunajec na mestecu Ostšino.

Da se je zakril načrt gibanja naših čet v zahodni Galiciji, so se naši na Russko-Poljskem zadnjem

dni zelo živahno gibali. Istopo so se avstrijske in nemške čete ob celj karpatski črti z močnim sunkom naval le na ruske postojanke in so tako preprečile, da Rusi niso mogli poslati svojih čet s Karpatov na ogroženo fronto ob Dunaju in Biali. V celiči je tokrat ravno mireni bojni način našega vodstva zvalil sovražnika v past in ga zazibal v brezdelje. Rusi do zadnjega trenotka niso hoteli verjeti na dalekosežne naše bojne načrte v zahodni Galiciji. Priprave za nasok so se na naši strani izvršile tako skrajno previdno, da prvotno celo dobropoučili častniki, ki niso bili zaposleni pri vrhovnem poveljstvu, niso vedeli, kaj pravzaprav novo gibanje ob Dunaju pomeni. Dotorka dne 4. maja ob 11. uri predpoldne so naši pripeljali v mesto Novi Šomč 30 uplenjenih russkih topov. Vedno prihajo v ozadje naše bojne fronte nove trume ujetih Russov. Krasno vreme, ki pri vsakem podvezetju ugodno upliva na napadalce, spremlja sedanje naše boje.

Ob 6. uri zvečer se je poročalo z bojišča: Russke izgube so baje zelo velike. Zlas i naša težka artilerija je imela med Russi bogato žetev, na tisoče mrtvih Russov je pokrivalo bojno polje, toda določenega števila se še ne more navesti. Ker so zgradiili naši ponirji neopazeno v treh nočeh most čez reko Durnec pri kraju Otsinov, smo ujeli tamkaj 1000 neranjenih Russov. Kraj Oisinov so naše čete zasedle.

### Pomen zmage.

Zmaga naših čet v zahodni Galiciji je največje važnosti za nadaljni razvoj vojske. Russke postojanke med izlivom Dunajca in severnim pobočjem Karpatov so bile silno spretno in močno utrjene. Te postojanke so sedaj v naših rokah in sovražnik se umika proti izhodu. Še ni mogoče presočiti vse dalekosežnosti te zmage. Zato so poročila prekratka. Iz navedeih krajev pa se da sklepati, da je rusko središče, ki je stalno pri Gorlicah, prebito. Prva posledica teh naših zmag mora biti ta, da se bodo morali Russi umakniti vsaj iz zahodnega dela Karpatov in opustit vsaj najvažnejši prelaz čez Karpati pri Dukli. Zdi se, da stope naše čete Russom pri Zboru že za hrbotom. Tudi med Tuchovom in izlivom Dunajca so naše čete sovražno črto na več krajih prehile ter jo rovsol rotisnile nazaj. Gotovo je, da so naše čete Durnecem že prekoračile. Sovražnik se umika proti izhodu, torej v smeri Debica-Jaslo-Zm'gorod. Ali se bo Russom posrečilo, kmalu zopet zasesti nove postojanke, se iz norčil ne da posneti. To je odvisno načrta od tega, ali imajo Russi pripravljene rezerve, koliko jih imajo in kje stope. Sedanj položaj russke vojske je vsekakor najbolj koščiv od začetka te orjaške borbne na severo-zahodu. Takrat, ko so se morali Russi umakniti iz Piotrkova in izpred Krakova, položaj dolgo ni bil tako nevaren, kakor danes, ko ni izključeno, da ne bodo samo izgubili vse, kar so kdaj zasedli, marveč izgubili še velike dele lastnega ozemelja.

#### Napredek pri Ostem Vruhu.

Rusi so od 29. aprila do 2. maja neprestano povajljali svoje napade na naše višinske postojanke pri Zvinetu in Ostrem Vruhu. Izvodno od mesteca Kozjove (ob reki Opor) so naši zavzeli po hudem boju novo važno višino. Avstriči so v tem prostoru ujeli več sto Russov ter uplenili veliko število dragocenega volnega gradiva. Armada generala Hoffmanna, ki se tukaj bori, je prodrla že proti mestu Dolina in Kaluš (južno-izvodno od Stryja). Pri vasi Osmalode, ki leži kakih 40 km zahodno od Nadvorne, smo zavzel zelo važne višine, ki obvladujejo daljno okolico proti severu in severoizhodu. Šečer se pa na ostalih karpatskih bojnih črti ni pripetlo nič kaj posebnega.

#### Obkoljeni Russi v Bukovini.

V Bukovini se vršijo živahni artificijski boji. Ne daleč od mesta Zaleščiki je naša artillerija užgal veliko rusko zalogu streliva. Na višinah ob Zaleščikiju na galijoško-bukovinski meji so utrjene russke postojanke v polkrogu obklojene od naših čet. Radi velikih izgub so se Russi v Besarabiji, kakor tudi v severo-izvodnem kotu Bukovine umaknili daleč nazaj. (Mesto Zaleščiki leži ob reki Dnestr v severo-zahodnem delu Bukovine.)

#### General Kusmanek v Nižnem Novgorodu.

Branica Przemysla, generala Kusmaneka, so prepeljali v Nižni Novgorod.

### Novo nemško prodiranje v Rusijo.

Dočim so obračali Russi bojem v Karpatih svojo glavno pozornost, so se vršili v severno-izvodni Prusiji ob prusko-ruski meji važni pripravljalni dogodki. Že tedne so spravljali Nemci številne čete v severno-izvodnem delu Prusije, jih neopazeno izbrali v tolikem številu, da so mogli prodirati v Rusijo tako uspešno, in s tako naglico, da Russi niso imeli časa zbrati toliko števila svojih čet, da bi bili mogli uspešno ustaviti prodiranje Nemcev. Presenečene, slabotne russke čete niso niti poskušale, se ustavljalni, marveč so se v begu umikale pred 140 km v notranjost Rusije prodirajočimi nemškimi četami notri do mesta Ščavli (ki leži ob železniški progri Libava—Dvinsk, kjer je prišlo dne 2. maja do večje bitke, v kateri so bili Russi poraženi. Posledica russkega poraza je bila, da Russi niso mogli braniti v vojaškem oziru zelo važnih

železniških prog Libava—Dvinsk in Libava—Kovno—Vilna. Nemške čete so razdrole omenjeni železniški progi in razstrelile železniške mostove. Važno rusko pomorsko pristanišče Libava v Izvodnem morju je že popolnoma odrezano od mogočne ruske trdnjave Vilna. Russi so nato vnovič poskušali s četami, katere so poklicali iz Libave in Mitave, zastaviti pot prodirajočim Nemcem pri Šašovu, toda tudi tokrat brezuspešno. Morali so se umakniti. Nemško prodiranje se pa vrši naprej na celi črti v polnem teku.

Je-li namen Nemcev, si ustanoviti s tem prodiranjem novih opirališč, da zasedejo ruski pokrajini Kovno in Kurlandijo, ali pa bo bole krenili proti jugu z namenom, upasti z večjo armado za hrbot ruski armadi, ki se opira na trdnjavski pas Vilna—Grodno—Varšava, bo pokazala bližnja bodočnost.

### Nemško-francosko bojišče.

#### Pol milijona Nemcev proti Calaisu.

Že zadnjih smo poročali, da se je posrečilo Nemcem v Flandriji prodreti na dveh mestih čez ipernski kanal, in sicer pri mestih Dixmuiden in Lizerne. Armada, ki je prekoraila pri mestu Dixmuiden ipernski kanal, je prodirala proti trdnjavni Dünkirchen, katero sedaj, kakor poročamo na drugem mestu, uspešno obstreljuje. Armada pa, ki je prekorala pri mestu Lizerne ipernski kanal, je pa prodirala proti jugu, zavzela načelo dne 4. t. m. angleške postojanke Zevenkote, Zonebeke, Poligone in Nonne ter obstreljala sedaj belgijsko trdnjavno Ypern tako uspešno, da je trdnjava in mesto spremeno v razvaline. Lepo mestu Ypern, kakor tudi mesto Popernghe na zahodni strani Yperna, je moralno prebivalstvo zapustiti v najujemšem dežju krogel in granat. Na istem mestu je bil površina Ypern—Dixmuiden—Dünkirchen, namerava po pačenju teh trdnjav prodriati proti najvažnejši francoski pomorski trdnjavni Calais (izgovori Kale), ki je poglavna opiralna točka za izkrcanje angleških čet na francosko bojišče in ključ do severne Francije.

#### Nemci obstreljujejo trdnjavno Dünkirchen.

Pretečeni petek zvečer so začeli Nemci hudo obstreljevati francosko pomorsko trdnjavno Dünkirchen. V trdnjavno je padlo tega večera 26 težkih granat, ki so po zrcalu le na utrdbah in v mestu velikanško školo. Istočasno so metalni triči nemški zrakoplovci bombe na trdnjavno in mesto. Bombe so imele tako velikansko razstrelivo moč, da je ena sama bomba razstrelala in porušila štiri hiše. Ubistih je bilo 20 oseb, 45 pa ranjenih. V mestu je vorelo na več mestih. Prebivalstvo zapušča z vso naglico mesto. Koi prvo noč je zapustilo čez 2000 oseb mesto. Obstreljevanje trdnjavne in mesta se nadaljuje z vso silo. Očividcev pravljene je, da je polovica mesta že porušena. Nemci so obstreljevali Dünkirchen s topovi največje iznajdbe in sicer iz nečuvano velike razdalje 29 kilometrov, tako uspešno, kakor če bi znašala razdalja le 15 kilometrov.

### Vprašanja in odgovori.

**Plačilo mlinarjem.** Vprašanje: V naši fari je več mlinarjev, dosedaj je vsak jemal drugačno plačilo. Kako je pravzaprav po pravici? Odgovor: Glasom miških ukaza z dne 2. aprila 1915 drž. zak. št. 92, § 10 a, tretji odstavek, velja glede odškodnine za mletje žita v mlih, ki za plačilo meljejo, tole: V mlinih, ki za plačilo meljejo od žitnih pridelovalcev prizneno lastno žito se sme terjati, oziroma dajati za plačilo za mletev za sto kilogramov, in sicer pšenice največ 3 K, rži, ječema in ovsas 2 K 50 v in koruze največ 2 K. Mlinarjevo plačilo se mora dajati brez izjem v denaru; mlinarjeva plačevala iz merico, to je z tem, moko in otrobmi, je prepovedano.

**Kako se naredi vinski kis?** Vprašanje: V sodnih nam vedno ostaja nekaj motnega vina, oziroma goščave. Vprašam torej, kako se naredi iz vinskih ostankov vinski kis? Odgovor: Na to vprašanje vam lahko odgovorim z glasom kranjske Kmetijske družbe, s "Kmetvalcem". Kisove bakterije razkroje alkohol vina v acetno kislino, vseled česar se vino sks, t. j. izpremeni v kis. Kisove bakterije, ki ih je povsod dovoli, se uspešno razvijajo pri zadetki toplini in obnavzočosti dovoli zraka. Odtod sledi, da je za napravo kisa iz vina potreben zrak, zadetka topilna in kisove bakterije. Za napravo domačega vinskih kisov iz ostankov vina je torej treba gorkega prostora. V to svrhu je dobra kakša izolačja, ki je mrzla in ni vroča, taka, ki se da kuriti. Kdo hoče le malo kisa napraviti, temu seveda zadostuje navadna sočna, posebno prostor blizu peči. V tem slučaju se naliže nekoliko že stvorjenega vinskih kisov v kakši široči in ploščasto posodo, ki se pač da s pokrovom pokriti, ne pa zamašiti, da ne more nesnaga notri padati. Za male množine je dobra tudi steklenica s širokim vratom, ki se pokrije, ne pa zamaši, da ima zrak prost

pristop. Vinski kis ima nalogu v vino privesti kisove bakterije takoj v pričetku v zadostni množini. V tako posodo se potem naliže nekoliko mlačnih vinskih ostankov (segretih na kakih 30 stopinj Celzija), ki za tvorjenje kisove kislino dobre kisove bakterije od notri vleča vinskih kisov. Ko se je čez nekaj časa na površju tekočine naredila materna koža, pod ktero se je že zadostni skisala, doljemo počagoma in previdno zopet nekoliko mlačnih vinskih ostankov, ne da bi materno kožo preveč raztrgali. Če pa narejen kis potrebujemo in ga hočemo nekaj odvzeti, ga moramo vselej odvzeti na dnu posode, kajti tam je kis vsled večje teže najbolj močan. Zato imej posoda za napravo kisa pri dnu navadno pipo, ki dopusti kis od spodaj odtagati ne da se trga materna koža. Če nimamo pipe, moremo kis od dna potegniti z gumijevem cevjo ali s srkalom. Paziti pa je, da materna koža ne prične gniti, kajti gnilobno razkrojevanje se preseli tudi v kis, ki se potem lahko ves pokvari.

**Smrt zajen in fazanom.** Vprašanje: Vsled zgradbe ujetniškega tabora pri Sterntalu je vsa divjačina pribeljala k nam. Zajci in fazani nam delajo strašno škodo. Kaj naj storimo? Odgovor: Občinski zastopnik mora narediti sklep, v katerem se z ozirom na lovski zakon štajerske dežele z dne 24. sept. 1906, § 56 predlaga okrajnemu glavarstvu, da se takoj postreli neglede na čas zajce in fazane v vaši občini. Predlog se vpošle okrajnemu glavarstvu v Ptuj. Gotovo je, da bo glavarstvo pokončevanje dovolilo, kajti v sedanjem času, ko vaši sinovi darujejo zdravje in življene za domovino, ne bo branilo življene zajcev in fazanov.

**Noben kazni, če žita ne daš.** Vprašanje: K sosedu je prišla oblastvena komisija ter zahtevala od nega, da prostovoljno proda odvzeto zalogu žita in mliječnih izdelkov. Sosed ni hotel prodati. Komisija je odšla in sosed ni bil kaznovan. Ali se smemo braniti, ne da bi bili kaznovani? Odgovor: Ako v Vašem okraju še ni oblastveno (od okrajnega glavarstva) določenih in razglasenih cen za razne žitne vrste, mu komisija sploh ne more do živega. Ako pa so cene že določene in razglasene, potem bo bržkone okrajno glavarstvo žitne zaloge razlastilo ter za razlašcene zaloge plačalo ceno, ki je za 10 odstotkov nižja nego oblastveno določena cena. Stvar je torej takša: Kdor hoče prostovoljno dati, se sicer ne kaznuje, pač pa se mu zalogu razlati in plačati 10% manj, kakor če bi prostovoljno prodal. Kadar je žito oblastvero razlaščeno, se mora posestnik ukloniti, le prost pot pričožbe do namestništva in notranjega ministarstva mestne.

### Uravnava žita in moke.

**Vojno-žitni prometni zavod.** Dne 7. maja ima vojno-žitni prometni zavod na Dunaju prvo sejo. Postane Pisek je nazivnil predsedstvu, da bo kot prisednik imenovanega zavoda stavljalne predlage:

1. V okrajnih glavarstvih Maribor, Ljutomer, Ptuj, Konjice, Celje, Brežice, Slovenjgradec se najavljajo zaloge žita po možnosti v občini sami po občinskim uradu. Ako je treba dati žito na mlin, naj se upoštevajo vodni mlini v domači ali sosedni občini. Tudi zmletju na žrmilje (ročni mlini) se naj ne delajo ovire. Samo pri imenitnih velikih zalogah smejo oblastveni odkup izvršiti strokovnički komisarij, s prisprednikom vojno-žitnega prometnega zavoda, dotičnega dela dežele. Kot prisednika zgoraj imenovanih glavarstev veljata državni postlaneč Pisek in industriale Rakusch.

2. Za žito, ki se je v okrajih Maribor, Ljutomer, Konjice, Celje, Brežice, Slovenjgradec že odkupil, se naj doplačajo cene, aki so bile nižje, po letstvici: Pšenica 1 met. stot 44 K, rž 34 K, ječmen 33 K, turšica 30 K.

3. Za že omenjena glavarstva se naj imenujejo vladni komisarij in strokovnjaki, ki so slovenskega jezika zmožni v besedilu in pisavi in katerim so gospodarske razmere Slovenskega Stajerja in življenski način prebivalstva znani iz lastne izkušnje.

**Uravnava v mariborskem okraju.** Okrajno glavarstvo je določilo za mletev uradno rekviiriranega žita še poleg žravnovanjih štirih mlinov Kukovičev mlini v Slov. Bistrici in Korošev v Spodnjem Porčiu. Občine, ki so v svojem delokrogu same uvedle izravnavo žita in moke, so določile še tudi nekatere druge manjše mline za mletev svojega žita. Uravnava žita in moke se namreč v posameznih občinah lahko vrši na sledenih način: Ako se je v občini pokazalo, da je po uradnem izkazu bilo dne 28. februarja pri nekaterih posestnikih več žita čez določeno metro, pri drugih pa zopet pre malo, sme župan na lastno roko z dovoljenjem okrajnega glavarstva za občino po uradno določenih cenah nakupiti odvzeto žito pri posestnikih in dati isto v mlin, t. j. moko potem prodati za določeno ceno med one občine, ki jih imajo premalo zaloge. Priporoča se, da občine preskušajo določenim posestnikom, pri katerih so nakupile za občino žito, če ne pred pa vsaj po izvršeni kupljavi, uradno dovoljenje za prodajo odvzete žite. Posestnik naj dotično potrdilo dobro shrani, da se zato more pri slučajem poznejšem uradno določenem poizvedovanju ali rekviriranju izkaza, kam je prodal žito. Seveda mora župan s pomočjo občinskih svetovcev ali članov žetvene komisije uravnava žita in moke tako izvršiti, da dobijo od nakupljenega žita oziroma moke vsi tisti občani, ki jim primanjkuje živeža, za določeno ceno del moke od nakupljenega žita. Priporočamo, da župan in uradno določeno poizvedovanju ali rekviriranju izkaza, ki je prodal žito. Seveda mora župan s pomočjo občinskih svetovcev ali članov žetvene komisije uravnava žita in moke tako izvršiti, da dobijo od nakupljenega žita oziroma moke vsi tisti občani, ki jim primanjkuje živeža, za določeno ceno del moke od nakupljenega žita. Priporočamo, da župan in uradno določeno poizvedovanju ali rekviriranju izkaza, ki je prodal žito. Seveda mora župan s pomočjo občinskih svetovcev ali članov žetvene komisije uravnava žita in moke tako izvršiti, da dobijo od nakupljenega žita oziroma moke vsi tisti občani, ki jim primanjkuje živeža, za določeno ceno del moke od nakupljenega žita. Priporočamo, da župan in uradno določeno poizvedovanju ali rekviriranju izkaza, ki je prodal žito. Seveda mora župan s pomočjo občinskih svetovcev ali članov žetvene komisije uravnava žita in moke tako izvršiti, da dobijo od nakupljenega žita oziroma moke vsi tisti občani, ki jim primanjkuje živeža, za določeno ceno del moke od nakupljenega žita. Priporočamo, da župan in uradno določeno poizvedovanju ali rekviriranju izkaza, ki je prodal žito. Seveda mora župan s pomočjo občinskih svetovcev ali članov žetvene komisije uravnava žita in moke tako izvršiti, da dobijo od nakupljenega žita oziroma moke vsi tisti občani, ki jim primanjkuje živeža, za določeno ceno del moke od nakupljenega žita. Priporočamo, da župan in uradno določeno poizvedovanju ali rekviriranju izkaza, ki je prodal žito. Seveda mora župan s pomočjo občinskih svetovcev ali članov žetvene komisije uravnava žita in moke tako izvršiti, da dobijo od nakupljenega žita oziroma moke vsi tisti občani, ki jim primanjkuje živeža, za določeno ceno del moke od nakupljenega žita. Priporo

## Razne novice.

\* Župnik Andrej Zdolšek. V noči od torka na sredo je umrl č. g. Andrej Zdolšek, župnik pri Sv. Stefanu pri Šmarju. Rojen je bil dne 18. novembra 1854 na Ponikvi ob južni žel. V mašniki je bil posvečen leta 1880. Kot kaplan je služboval v Solčavi, pri Sv. Vidu pri Planini, pri Sv. Petru v Sav. d., na Vranskem in v Šmartnu na Paki do leta 1892, katerega leta je bil imenovan za župnika pri Sv. Stefanu. Njegov pogreb se vrši v petek, ob 10. uri predpoldne. Blagemu in vzornemu duhovniku svetila večna luč!

**Zupnik Cerjak.** Č. g. Jožef Cerjak, župnik v Rajhenburgu, ki je pozidal krasno romarsko cerkev „Marija Lurd“ v Rajhenburgu, je stopil v pokoj. Radi bolezni že od mesca novembra ni mogel zapustiti svojega istotako nanovo sezidanega župnišča. Župnija je razpisana do dne 10. junija. Mnogozaslužnemu g. konzistorijalnemu svetniku in župniku Cerjaku pa želimo, da se kmalu ozdravi in še gleda dolgo let na sad svojih obilnih trudov in naporov! G. župnik J. Cerjak je bil vedno vzoren in požrtvo aien prijatelj našega slovensko-stajerskega časopisa.

\* Župnijski izpit. Te dni so napravili župnijski izpit naslednji č. gg.: Anton Bukovšek, kaplan na Prihovi; Mihael Kos, kaplan na Dobrni; Anton Kuhar, kaplan na Ljubljah; Ivan Razbornik, kaplan v Jarenini; Vedečnik Ivan, kaplan v Vitagli.

**Duhovniške spremembe.** Prestavljeni so naslednji č. gg. kaplani: Jakob Bohak od Sv. Petra pri Radgoni v Gornjigrad; Blaž Brdnik iz Starega trga pri Slovenjgradu na Vransko in Jakob Rabuza iz Gornjegagrada v Starigrad.

\* Birmovanje v dekaniji Sv. Lenart v Sl. gor. Zakrament sv. birm se bo delil: 13. majnika pri Sv. Lenartu, 16. pri Sv. Rupertu, 17. pri Sv. Trojici v Slov. gor., 18. pri Sv. Ani na Krembergu, 19. pri Sv. Benediktu, 20. pri Sv. Juriju.

\* Letošnji nevomašniki. Letos bodo lrali novo sv. mašo sledeči gg. bogoslovci: Iz IV. letnika: Arlič Karl iz St. Janža na Vinski gori; Guček Karol iz Dobja pri Planini; Jarh Konrad iz Rimskih toplic; Jeraj Jožef iz Rečice; Kosi Alojzij iz Ljutomerja; Krev Matija iz Trobelj pri Slovenjgradcu; Krušič Ivan iz Mengša na Kranjskem; Lendovšek Teodor rojen v Beljaku na Koroškem; Rehar Jožef iz Šmartina v Rožni dolini; Safošnik Jakob iz St. Lovrenca na Dravskem polju; Šlander Maksimiljan iz Gonalskega; Vršič Feliks od Sv. Aitona v Slov. goricah; Žmavec Jožef iz Bočne pri Gornjemgradu. Iz III. letnika: Gologranc Martin rojen v Šmarju pri Jelšah in Medved Martin, rojen v Artičah.

\* Odlikovanje rešitelj. V „Slovenskem Go pod“ z dne 23. julija 1914 smo v članku „Poslane Pišek rešitelj“ poročali o rešitvi Marije Potočnik v Orehovici vasi iz smrtev nevarnosti. Z najvišjim priznanjem je bil orožniški stražmojster g. Anton Planinc odlikovan s srebrnim zaslужnim križcem s krono, ker je v družbi z g. poslancem Pišekom rešil omenjeno Potočnik gotove smrti. Slovesnost odlikovanja se je vršila dne 2. maja na Bregu pri Ptaju v navzčnosti mnogobrojnega občinstva. Po nagovoru g. okrajnega glavarja dr. pl. Netolitzka iz Ztua, se je pripel odlikovanec zasluzni križec. Pri slovesnosti so bili zastopani vsi javni uradi iz Ptuja in okolice in mnogo zasebnikov, ki so prišli odlikovanec osebno čestitati. Odlikovanec je bil pri požaru dne 21. julija, ko je rešil omenjeno Potočnik gotove smrti, tako hudo ranjen in poškodovan, da je postal za službo v orožništva nesposoben, in je sedaj upokojen in še ni popolnoma ozdravel. — Želimo, da bi tudi g. poslanec Pišek sprejel za njegovo požrtvovalno rešitev ponesrečenega odlikovanca zasluzeno plačilo. G. Pišek je namreč pozneje rešil g. stražmojstra iz goreče plasti.

\* Naročnikom „Pondeljkove Straže“! Kdor b. rad dobival zanesljiva poročila o dogodkih na bojiščih, v tujini in domovini, vsaj vsak teden dvakrat, si naj naroči poleg „Slov. Gospodarja“ tudi še „Pondeljkova Straža“. Lastništvo „Slov. Gospodarja“ se je želansko leto odločilo, da preskrbi našim naročnikom „Pondeljkovo Stražo“ za njijo ceno. Te ugodnosti so naši naročniki tudi letos lahko deležni. Samo „Pondeljkova Straža“ stane za celo leto 3 K 20 v, za pol leta 1 K 60 v in za četrt leta 90 v. Znežek se naj poslije po poštni nakaznici na naslov: Upravnštvo „Pondeljkove Straže“ v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Na robu nakaznice naj se napiše: Ta znesek je za „Pondeljkovo Stražo“.

\* „Slovenski Gospodar“ spoštovan na bojišču. Z bojišča se nam 12. aprila piše: Srčna hvala za „Slov. Gospodarja“, katerega redno dobivam. Nas vojake zelo veseli, ako dobimo naše slovenske časnike, da izvemo, kako se kaj v naši ljubi domovini godi. Ko časnik doide, obstopi moštvo bralcu in poprej ne odneha, dokler se vse ne prebere. Vsi smo radovalni. Nemci in Slovenci. Jaz sem večinoma med Nemci; pa sedaj ni tukaj nobene razlike med narodi, ker vsi se moramo z združenimi močmi boriti za blagor naše Avstrije. Pozdravlja Vas zvest naročnik Franc Kokol.

\* Hvaležne čitateljice se zahvaljujejo. Iz Velenja smo dobili sledečo zahvalo: Cenjeno uredništvo! Bodil Vam tem potom izrečena načnolepa zahvala, da ste objavili v „Slov. Gospodarju“ listek č. g. Goleca. Da bi bili videli, kako smo planili po listu in

tisti „Volčji dolni“! Tako od srca se še menda nismo simejale, kar je vojska. Pa tudi g. pisatelju se zahvaljujemo stokrat, da v tako težkih časih se misli na naše časnike. Me bomo molile, naj ga Mati božja varuje in srečno pripelje domov, da tam bo še kaj napisal. Tudi drugače se nam Vaš list zelo dopade. P. zdrave!

\* En mesec še in vršilo se bo žrebanje velike loterie Slovenske Straže, namenjene ubogim slovenskim otrokom, našim invalidom in vdovam padlim junakov. Koga ki ima srce za dom in ljudstvo, bi ta plemeniti namen ne dvignil, da ne bi pomagal razpečati kolikor mogoče veliko sreč. Žrebanje se vrši dne 31. maja. Ze prva loera, Slovenske Straže je pokazala, da Slovenska Straža z dobitki ne dela praznih obljub in tako bode tudi to pot na razplago nad 1700 dragocenih dobitkov v skupini vrednosti 20.000 K. Hihate torej kupovat in naročat te srečke, katerih ves čisti dobitek ostane na korist našemu ljudstvu.

\* Odlikovanje kazničničen: paznik. Besedikt Šerbelja, kazničničen paznik na mariborski okrožni sodniji, se je udeležil kot četovodja 47. pešpolka vojske proti Rusom. Bil je težko ranjen. Sedaj zopet opravlja službo v kazničnični. Te dni je bil obveščen, da je radi hrabrosti odlikovan s srebrno svinčino I. vrste. Šerbelja je bil pred leti vodja deželnega trnlice v St. Ilju v Slov. goricah.

\* Slovanski ujetniki v Rusiji. Uradna „Gazeta Lwowska“ (izbira v Eia) poroča po lvovskem „Nowem Wieku“, da v raznih ruskih in sibirskih mestih b. va. o veliko skupine slovenskih ujetnikov. V Tomsku so se slovanski ujetniki lotili raznih strok; služijo kot stražniki, brvci, izdelujejo klavirje, drugi zopet so rokodelci in trgovci. Skupina čeških ujetnikov je organizirala orkester, intelligentne, si dajejo poduk kot domaci učitelji. Vendar se ujetnikom ne godi povsod dobro. Irkutski gubernator je za svoje gubernije izdal ukaz, ki prepoveduje sprejemati ujetnike brez vladnega devoljnja, učinkom zabranja vstop v restavracije, sobe, hotele, prodajalne, vite in v javna zabavišča, prepoveduje govoriti z ujetnikom ali jih obdarovati. V Volodgi podpira ujetnike tamošnje dobrodelno društvo. V Vjatki jih podpira odbor, ki naruju v gubernatorjevi pisarni. V manjših mestih in krajih pa trpijo ujetniki večno bedo.

\* Pogrešajo se: Marin Vajda, pionirski bataljon št. 3, 1. stotnika. Naznano je očetu Petru Vajdu, posestniku v Vogrščevici, pošta Ljubljana. — Jožef Vučak je dne 26. oktobra odšel kot novinec iz Celja na severno bojišče in od tega časa ni več glasal o njem. Naznano je očetu Anici Vučaku na Lipovcu, pošta Juršinci pri Ptaju. — Janez Žižek, pešpolka 4. stotnika, vojna pošta št. 73, se pogreša že od meseca septembra. Porocilo na očeta Janeza Žižka, Sv. Peter na Mariboru. — Pogreša se Miha Svetelšek, domobranski pešpolka št. 26, 7. s. o. Odgovor na Nežo Svetelšek, Sladkogorja, pošta Smarie pri Jelšah. —

\* Mrtvi se oglašajo: Iz Škofje vas se poroča: Jožef Eller, vojaka načema domovega polka, smo že steli med mrtve. Že od mesca novembra ni bilo ne daha in ne slaha o njem. Molili smo že za dobrinu njegove duše. Pretekli teden pa je prišlo na občino Škofje načelo, da je Jožef Eller v ruskem ujetništvu.

\* Slovenski Przemyslanci v russkem ujetništvu. Janko Horvat, oženjen veleposestnik v Češkevicih pri Veliki Nedeli, od začetka vojske trdnjavski na Lomničar v Przemyslu, pisan dne 14. aprila 1915 iz Orenburga v Rusiji ob Uralu svojemu bratu, č. g. župniku Frideriku Horvat v St. Lovrencu na Mariboru. Preljubi brat! Še zmiraj na potovanju v ujetništvo. Dnevoj se je, rotom se prinesel na stalno mesto. Otdot pošljem svoj nalog. Rabil bom nekaj denarja. Pi al bom svoji soprigi, da pošlje denar Telci. Ti pa me nai, najgotovite ne am ikansku konzulatu v Trstu. Sicer bom pa ne natemčene poizvedel način poslušnjave. Hvala Bozu, jaz sem zdrav! Tukaj življenje ni slab, ljudi dobri, z nimi lepo občujejo, kraji krasni, n. pr. reka Volga. Pozdrav iz sreča! Janko.“

\* Novo pokopavanje padlih vojakov na Ruskem. „Cza“ poroča z Varšave: V Varšavi je bilo ustavljenih 15 zra strelcev na obličju, ki imajo analogo, da odpre do sedaj v naglici nepravljene vojaške grobove in tako ljevo trupla na način, ki odgovarja popolnoma zdravniškim odredbam. Do sedaj so pokopavali mrtve vojnine v skupnih grobovih. Pri novem pokoju aranju bodo nemški in a. striški mrtveci pokopani skupaj, rusi pa padli junaki pa v posebnih grobovih.

\* Dopust za obdelovanje polja. Korespondenčni urad poroča: Vojno ministrstvo je odredilo, da veljajo določila odloka o podeljevanju dopustov za obdelovanje polja tudi za vse črnovojne, ki bivajo v zaledju in za vse po postavi o vojnih dajatvah vporabljeni delavce.

\* Podpora po v boju padlem vojaku. C. kr. domobransko ministrstvo je izdal pred kratkim na politične oblasti važen odlok. Na podlagi točke 6 zakona z dne 26. decembra 1912 smejo uradi izplačevati podporo še šest mesecov po smrti vojaka, ki je padel na bojišču. Če se je družinam, ki so dobivale podporo, po šestih mesecih, odkar je umrl vojak, ustavila podpora, naj zopet vložijo prošnjo za podporo na okrajno glavarstvo.

\* Naknadni nabori črnovojinov. Črnovojni letnikov 1878 do 1890 in 1892 do 1894, ki pri lanskih naborih niso bili sposobni, ali pa so bili pri nastopu vojaške službe oproščeni (glej današnji članek: „Važno za črnovojne.“), morajo iti zopet k naboru. Od naborov so izvezeti: črnovojniki, ki so že vpoklicani in služijo kot črnovojniki, četudi brez orložja; vsi tisti, ki imajo kakšno telesno hibjo, vsled katere so bili sploš od črnovojne službe oproščeni in imajo že črnovojnsko odpustnico; oni črnovojniki, ki so bili kot vojaki radi trans superarbitrirani in programirani kot nesposobni za izvrševanje vojaške službe; osebe, katerim manjka roka ali noge, so slegni na obeh očeh, gluhanje, bebeči ali sodniško označeni slaboumi, duševno bolni in božanstveni; nadalje duhovniki v dušnem nastirstvu, bogoslovci in končno vsi tisti, ki so bili pri prejšnjih naborih sicer potrjeni, a pozneje iz tega ali onega ozira oproščeni vojaške službe, ako še orostitev ni ugasnila. Črnovojniki se morajo najdalje do dne 10. maja oglašiti pri občinskem uradu občine, kjer prebivajo in naj prinesejte sebe liščine, iz katerih so ilovljeni potrebeni podatki. Črnovojni izkaznico, ki jo vsak dobi pri zglasitvi, naj skrbno shrani in jo prinese seboj v nabor. Naknadni nabori se bodo vršili v času od dne 25. maja do dne 15. junija 1915. Čas in kraj naborov se še bo uradno učglasil. Kdor se pri občini ne oglaši ali pa ne gre k naboru, se bo od politične oblasti strogo kažnoval.

\* Zupani, uravnjujte sami žito! Vsak občinski predstojnik lahko v sporazumu s posebnim preskrbijo ževaljnim odsekom, ki ga v ta namen voli odbor, ali z žetveno komisijo uravna žito v lastni občini, to se pravi: lahko odvisno žito v občini nakupi, da na domačem mlinu zamleti ter potem moko potrebnim občanom prodaja po cenah, ki ne smejo biti višje nego oblastveno določene. Okrajnemu glavarstvu se dozadenvi občinski sklep naznani. V občinah, kjer je župan sam uravnal žitne zaloge, ne bo nakupoval in razlašalo n. t. okrajno glavarstvo niti vojno-žitni prometni zavod, § 22, odst. 2 cesarskega ukaza namreč pravi: „Od razlasteve so izvzete 2. zaloge, ki so v posesti dežele, okraja ali občine, ako so določene za preskrbljevanje dežele, okraja ali občine.“ — Občine, kjer se bo tako ravnilo, si bodo prihranile marsikater nepotrebljeno vzemirjenje. Mi smo pravočasno nasvetovali, vi izvršite!

\* Karte za pivo. Kakor so upeljane krušne karte, tako so upeljali v nekaterih industrijskih krajih na Češkem tudi karte za pivo. Uslužbeni tovari bodo smeli le strogo določeno mero pivla zavzeti in brez karte jim gostilnčar ne bo smel dati kake pijače. List „Böhmisches Bierbrauer“ poroča, da se namerava za Česko za vse pive izdati karte za pivo.

\* Mali mlinarji. Na Češkem bodo tudi mlinarji mleli žito, ki ga oblast rekvira pri posestnikih. Kakor smo že poročali, je mariborsko glavarstvo za mletve žita določilo samo večje mline, dočim so mali kmečki mlini izključeni od zaslužka. Upati je, da se bo tudi v naših krajih potrebljeno ukrenilo, da bodo kmečki mlini dobili dečo.

\* Vojaški konji za delo na polju. Kakor smo že poročali, dajo vojaška uprava svoje konje posestnikom z vozniški vred in brezplačno na razpolago za obdelovanje polja. Zahteva se samo, da se daje konjem večino množine krmne. Za Spodnje-Stajersko so taki konji na razpolago pri sledenih vojaških oddelkih, kamor se naj običajno posestnik: nadomestni bataljon infanterijskega polka št. 47 v Mariboru; nadomestni bataljon infanterijskega polka št. 87 v Celju; nadomestni eskadron dragonskega polka št. 5 v Mariboru; nadomestna baterija težke havbice baterije št. 3 v Mariboru; nadomestna baterija težke havbice baterije št. 2 v Mariboru; nadomestna baterija težke havbice baterije št. 14 v Mariboru; nadomestna stotinja pionirskega bataljona št. 3 v Ptaju; nadomestna stotinja pionirskega bataljona št. 15 v Mariboru; nadomestni bataljon domobranskega pešpolka št. 26 v Mariboru.

\* Teleta za vzrejo. Da bi se zabranilo, da se teleta radi pomanjkanja hlevskih prostorov in krmil odprodajo mesarjem, je zaukazalo c. kr. namestništvo občinam o prilikljetju težine mesca marca, naj mu javijo one živinoreje, kateri imajo dovolj hlevskih prostorov in krmil ter bi prevzeli teleta za vzrejo. Prijavilo se je čez 200 iz različnih občin, ki bi sprejeli teleta za vzrejo. Dotični se naj oglašajo prf županom, ki jim bodo dali vsa potrebljena pojasnila. V onih okrajih, kjer se ljudstvo bavi z mletkarstvom, bo kmetovalec po volji, če izvijejo za tali občine, kolik posestniki prevzamejo teleta za vzrejo.

\* Škropljenje trt. Mariborsko vinarstvo v Gradeu opozarjata pri škropljenju trt na sledenje: Z bakreno galico naj se po možnosti štedi. Rozg, ki segajo čez kol, ni treba škropiti. Prvo škropljenje se naj vrši že koncem mesca majnika, drugo pa 10 ali 14 dni pozneje, tretje zopet 10 do 14 dni pozneje. Četrtekrat škropiti bo kazalo le tedaj, če bi bilo poletje zelo deževno. Škropiti je treba vnesto v temeljito, ni pa treba s tekočino takoreč polivati trte. Če zmanjka bakrene galice, se naj porabi perocid. Za švapljanje se naj uporabi bakreno-žveplenje prah, ki stane 10 kilogramov 34 krun.

\* Razdelitev gumijevih trakov za zeleno cepljenje. Ker je nemogoče dobiti dovolj dobre gumijevih trakov za zeleno cepljenje trt, stajerski deželni odbor letos ne more brezplačno razdeljevati takih trakov po svojih strokovnih nastavljenicih, kakor se je to že zgodilo druga leta.

\* Seje kolerabo vrste „Goljat.“ Štajersko namestništvo priporoča, da bi se v obilni meri sejalo takozvano „Goljat“-kolerabo, ki doseže na rodovitni in krepki zemlji težo od 6 do 10 kg in je pri tem zelo okusna. Seje se jo koncem mesca aprila in v začetku mesca majnika, sađitev je proti koncu mesca junija, sredi septembra pa žetev. Dobi se seme pa v vseh semenskih prodajalnah. Kjer so večji vrtovi, naj bi se sejala „Goljat“-koleraba.

\* Gladka akacija. Stajersko deželno gospodarsko nadzorstvo je naznalo kmeti

\* **Tržne cene v Gradcu.** Debeli voli 184 do 208 K, srednje debeli 176 do 182 K, suhi 168 do 174 K; debele krave 160 do 184 K, srednje debele 132 do 158 K, suhe 100 do 132 K; biki 156 do 184 K, mlada živila 152 do 180 K; teleta 200 do 220 K, izjemoma 230 do 240 K; mlade svinje 216 do 220 K, debele svinje 310 do 320 K, srednje debele 278 do 300 K, mesne svinje 300 do 312 K; ovce 140 do 160 K. (Pri goveji živini veljajo cene za 100 kg žive teže, pri teletih, svinjach in oveah za 100 kg mrteve teže.) Seno 100 kg: Sladič 10 do 12 K, kislo 9.50 do 11 K, slama 8.50 do 10.50 K; pšenica 41.50, rž 33.50, ječmen 30.80, koruza 35.—, proso 50 K, oves 27.30 K, ajda 60 K, ližol 68 do 80 K, grašica 11.20 do 11.40 K, leča 16.20 K, proseno 72 do 96 K, pšenični zdrob 92 K, koruzni zdrob 66 do 96 K, ržena moka 80 K, pšenična moka št. 0 92 do 108 K, št. 4 72 do 80 K, št. 6 (črna) 68 do 72 K (100 kg). Jajca komad 10 do 14 v, krompir 18 do 24 v 1 kg, mleko 28 do 32 v liter.

**Z godbo zadobil zopet spomin.** Kot jake uspešno sredstvo za zopetno pridobitev izgubljenega spomina, se je obnesla pri nekem angleškem vojaku — godba. Kakor poroča „Daily Chronicle“, se je nahajal imenovani vojak v londonskem zavodu za živčne bolezni. Vojak, ki je po poklicu godbenik, je bil o priliku eksplozije neke granate pri Ypernu popolnoma zasut. Njegovi tovariši so ga zamogli izkopati še le po 13 urah, vendar pa je nesrečnež med tem že popolnoma izgubil spomin. V bolnišnici je bilo izvršenih celo vrsta pojzkusov, da bi mu vzbudili spomin. Med drugim so položili bolniku v posteljo list z notami, ki je kmalu vzbudil njegovo pozornost. Po nekaj dneh je že zamogel popolnoma pravilno čitati note. Zanimivo je, da je bolnik zamogel note razrešiti par dni preje, kakor običajni tisk lista.

\* **Maribor.** V vojski bolnišnici štev. 1 sta dne 3. aprila umrli vojaka Penges Janos od madžarskega pešpolka štev. 69 in Fruhman Janez od deželnobrambsovskega pešpolka štev. 3, 8. stotnije. Pogreb ob teh umrilih je bil dne 5. aprila popoldne.

\* **Maribor.** Okrajno glavarstvo nam naznana, da je napuklo po ugodnih cenah večje množino lepega krompirja, katerega lahko občine, kjer ga primanjkuje, kupijo. Cena za 100 kg 17 K. Pojasnila na okrajnem glavarstvu.

\* **Maribor.** Zupan dr. Schmiderer naznana v „Marburgerci“, da se bodo odslej mariborski svinski sejni zopet redno vršili in sicer vsako soboto.

**Hoče.** Jožef Gselman, sin vrlega našega pristaša, gostilničarja pri postaji, je že drugokrat šel na severno bojišče. Sedaj že več mescev ni dal prav nobenega glasu od sebe. — Naši ljudje so zelo pridni. Na polju že od ranega jutra vse skrbno dela. In vse tekmuje, kdo bi poprij opravil nujna poljska dela. Starčki, otroci, posebno pa ženske, ki imajo svoce na bojišču, se trudijo od zore do mraka, da bi preskrbeli družini in domovini dovolj živeža. Kdor pridno dela, vrši sedaj izredno veliki domovinu. — Sadja se nam obilo obeta. Tudi polja so v najlepšem razvoju. Rž in pšenica se krasno razvijata. — Naša društveno življenje radi vojske ni mnogo trpeče. Nad 100 vrlih Hočanov si hodi ob nedeljah po knjige in časnike. Vsi že nestрпно čakajo, kjeraj bo urednik zapisal z debelimi črkami v „Gospodarja“ in „Složa“ — mir!

\* **Slivnica** pri Mariboru. Kalkor smo že v štev. 16 „Slovenskega Gospodarja“ poročali, padel je na severnem bojišču 19letni Martin Tement. Pričeljen je bil oddelku strojnih pušč dragonskega pešpolka štev. 5. Kakor bi vredel, da se ne bo vrnil več k svojim domačim, je Tement pred odhodom na bojišče pisal svojim dragim ljubko poslovilno pismo, v katerem je prosil vse svoje prijatelje in nasprotnike odpuščanja. Zajavnim so se v slivniški cerkvi darovali dne 25. 26. in 27. aprila sv. maše. Bodti mu tuja zmica lahka!

\* **Kapela.** Umrl je za sušico Ivan Knez z Račkega vrha. Tudi njegova žena, s katero je živel samo eno leto v zakonu, je umrla za sušico. N. p. v. m.!

\* **Veržej.** Dne 4. aprila je v bolnišnici v Gradcu umrl za legarjem vrli mladenič Anton Kotnik iz Veržaja, star 22 let. Služil je cesarju kot vojak lovskoga bataljona štev. 20. Vsled svoje pridnosti je postal v krafkem času desetnik. Na bojišču je šel koj v začetku vojske ter se boril za cesarja in dragi dom do konca mesta januarja in bil nad 20krat v ognju. Oslabil vsled naporov, je moral najprej v bolnišnico v Eperjes na Ogrskem, odkoder je prišel v Gradec, kjer je končal svoje mlađe življenje, darujuč ga za očetnjavo. Počivaj v miru, dragi Tone, ki si bil veselje, ponos in naša svetih staršev. Žaluočim staršem bodi v tolažbo, da je umrl njih sin najlepše smrti, smrti za domovino!

\* **Ljutomer.** Dne 21. aprila je nenadoma umrl v Gornjem Krapiju blaga kmetica in mati Treza Bačič vsled otrpnjenja živcev v glavi. Kakor sploh matere v sedanjem vojnem času je imela rajna bridle ure. V Galiciji in Karpatih je imela pet sinov in še enega zeta; izmed teh so širje že v ruskom ujetništvu. Pred nekaj leti ji je umrl en sin kot trdnjavski vojak v Poli. Mož ji je po dolgomučni bolezni umrl dne 28. maja 1910 in pozneje še ena hčerka. Truplo blage pokojnice se je položilo v grob njenega očeta in matere. Rayno pred smrto je dobila mati pismo od sina v Karpatih, v začnjih vzdihih ga je še držala v roki. Na domu so ostale tri hčere, dve pod in ena že nad 20 let, in te morajo sedeti po svojih močeh oskrbovali kmetijo, orjejo in sejejo in opravljajo same vse drugo delo. Vas Gornje Krapje ima 14 kmetij in je 28 mož in fantov pod puško. Blagi podjetnici srečno večnost! Imela je leto naveido, da se je večkrat sam se-

be tolažila, češ, nekak bo že, kak je božja volja.

\* **Mursko polje.** Po Murskem polju se na njih vse krasno razvija. Pomladno delo je včinoma vse opravljeno, opazilo se je, da so se v večini ženske gibale po polju in ob vozovih, ker so možje in fantje na vojski. Drevje je v najlepšem cvetu. Vinogradni so okopani, kakor druga leta. Ljudje živijo pa irezno in zmerno, štedijo s hrano in radi pročajo to, kar je odveč. Upamo, da se bo prehravalstvo preživelno do nove žetve, katera se obeta vsepovod bogata. Teleta, kar jih je odveč, že prodajajo, živa teža po K 1.40, jajca 1 komad po 10 v, koruza 36 K met. stor, oves 26 K, krompir 16 K in manj. Živine pa ljudje še sploh nimajo volje prodajati. Je tudi edino pametno, da jo hranijo za prihodnost. Opaža se, da se je bode redilo več, kakor poprij; le za košnjo po travnikih so ljudje v skrbeh, ker ženske niso za veliko lošnjo in enako bo s košnjo žita in pšenice.

\* **Središče.** Ob častni udeležbi so uprizorila naša dekleta, članice Dekliške Zvezze, v nedeljo, dne 2. maja, času primerno gledališko igro „Dve materi.“ Govor č. g. kaplana je veljal krščanski ljubezni do blžnjega, ki obhaja v teh časih svoje zmagoslavlje, kazal pa je tudi na tolažljino stran igre, ko moramo tudi mi pogrešati svoje drage, kakor Ljudmila svojo dragu Olgo, naposled pa opozarjal na domoljubno, avstrijsko stališče naše katoliške organizacije. Čast vrlim dekletom, ki kažejo že toliko spremnosti na odru, hvala jim, ki se s tolikim veseljem žrtvujejo v službi krščanske ljubezni do blžnjega! Mični so bili prizori nebeskih prikazni, zlasti ljubkih angelcev. Če odsteješ od skupne svote 123 K 62 v svoto 23 K 12. v, ostaja 100 K 50 v za ostrotelo domače v vojski padlih junakov. Zahvala gre tudi krajnemu šolskemu svetu za brezplačno prepričanje šolskih prostrov in društva „Edinstvo“ za dovočenje odr.

\* **Ptuj.** Pri seji okrajnega zastopa, ki je bila dne 3. maja, je g. načelnik Ornig priznal, da je po prejšnji tajnik Mučko vzel iz blagajne 630 K, več vsaj se mu ne more dočakati, katera svota je pa že poravnana.

\* **Crnagora** pri Ptaju. Ker se razšira neresnica gvorica, da letos v naši romarski cerkvi ne bo shodov, se nazrači, da se vrši na „Žegransko“ (ločko) soboto in nedeljo, to je 15. in 16. majnika, veliko romanje in shod, kakor vsako leto do sedaj, ter bo za romanje v cerkvi vse preskrbljeno.

\* **Sternatal.** V pondeljek, dne 3. maja, se je posrečil neki delavec, doma iz Nemškega Štajerskega. Bil je prej tri tedne v bolnišnici, dne 2. maja je prišel semčaj na delo, a že drugi dan je padel pri stavbi baraka s streho ter se močno poškodoval.

\* **Sv. Lovrenc na Drav. polju.** Odbrat Bralčega društva in Mladiški zvezje je bil od nadvojvode Franc Seljanca odlikovan z bronasto svetinjo Audečega križa z vojnim okrasom za požiralno delovanje kot sanitarni vojak, katero službo izvršuje brez prehanka že od začetka vojske na severnem bojišču. — Pri Sternatalu rastejo krčme kot gobe po dežju. Čudno je, da nekateri niso občine sploh nič vprašali za dovolje, n. pr. Cetjich iz Maribora, sternatski grasešek Helic. Pusti Hutter je že tud začel staviti barako za krčmo; prešili večer (v sredo) se le je župa a obvestil, da nemarava staviti. Potrebuje nove krčme in so. Delave tako veččoma po vseh stanju, za vojake pa se naj ol vojaške uprave uvedejo kartine, kol kor je potreba. Tako bo deanski potrebi ustrezeno. Za lumperje in izkorisčanje ljudstva pa krčme ne li smejo biti. Zato prčkuemo o 1 sl. c. kr. glavarstva in visoke c. kr. i amestruje, da ne bo čez in zoper občinski zastop dovolito novih koncesij, ker bi bilo to ljudstvu v gnetu in moralno škodo. Po vseh drugih državah se zdaj strogo pestopata v tem oziru in omrežuje pitje opojnih pihač, pri nas se vsaj naj ne pospešuje. Na Sternatlu je to mogla občina izvrševat nadzorstva in kaj se v takih razmerah zareli v takih oddaljenih krčmah, si lahko pošten človek m si.

\* **Sv. Lovrenc na Dravskem polju.** V nedeljo, dne 9. maja, ima naša Dekliška Zveza zborovanje in občni zbor z deklamacijami, petjem in poučnim gvorom. Mladičke, pridite polnoštivalno!

\* **Konjice.** Mladiček Ivan Arbeiter v Bezini, ki je navdušen čebelar, je dobil v nedeljo, dne 2. maja, prvi roj.

\* **Celje.** V celjski slošni bolnišnici je za ranami, dobljenimi na bojišču, umrl dne 1. maja Karl Pössner, vojak 7. pešpolka.

\* **Pameče** pri Slovenjgradu. Življenje si je hol tel vseti neki tukajšnji posestnik. Skočil je namreč dvakrat v vodo, pa so ga občakrat opazili ter ga potegnili iz vode. Kaj vse napravi žganje in sploh vsa opojna pihača! Kmečko ljuštvo, odvili se žganja, tega največjega svojega sovražnika! Zahajajmo radi v cerkev ter čitajmo „Slovenskega Gospodarja“! Ostanimo trenči ter Bogu zvesti in naši domovini!

\* **Marenberg.** Dekliška Zveza ima v nedeljo, dne 16. maja, pri Sv. Janezu mesečni sestanek.

\* **Prihodna petkova „Straža“** bo zopet prinesla obširen seznam padlih, ranjenih in ujetih vojakov naših domačih polkov. „Straža“ stane celo leto 10 K, pol leta 5 K, četr leta K 2.50. — Naslov: Upravnistvo lista „Straža“, Maribor.

\* **Premišljevanja o božjem Sreču Jezusovem.** Času primernih knjiga, ki jo je spisal o. Marijofil Holeček, franciškanec. Cena K 1.20 za broširan, K 2 za vezan izvod, po posti 20 v več. Katolički narodi vesoljnega sveta se oklepajo vedno tesnejše božjega Sreča Jezusovega. Tudi Slovenci smo se božejemu Sreču že pred leti posvetili; to posvetitev smo že mnogokrat obnovili; na posebno slovenski način se je po zgodilo to letos, ko nam je prinesla vojska toliko žalosti in trpljenja in smo še močnejše začutili pofrebo, da nam odpre to srce neusahljive zaklade svoje ljubezni v svojih dobroh. Kdor se bo utoplil v prisrčne premisljevanja, ki jih podaja ta knjiga, bo našel v njih neusahljiv in tolazbe in utehe. Ta dragocena knjiga naj se torej hitro razširi ter prinese mir in tolazbo v vse slovenske domove. Dobij se v Katolički Bukvarji v Ljubljani, v vseh franciškanskih samostanih ter v Cirilovi tiskarni v Mariboru.

\* **Zemljevid Sibirije.** Mnogo slovenskih družin ima svoje sinove, bratre ali može v daljni mrzli Sibiriji v ruskom ujetništvu.

vu. Naši ljudje te ogromne pokrajine, katero nad pol leta pokrieva debela ledena in snežena odeja in je znana po svojem huden mrazu, ne pozna natančneje. Zemljevidni zavod G. Freytag & Berndt na Dunaju, VII., Schottfeldsgasse, je začel lep pregleden zemljevid nesrečne Sibirije. Zemljevid stane K 1.10 s poštnino vred.

## Zadnja poročila došla v četrtek, 6. maja.

### Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Rusi se na karpatski bojni črti umikajo.

Dunaj, 5. maja.

Avstrijski generalni štab uradno razglasja:

Upliv naše zmage se kaže vedno bolj in bolj — ruska bojna črta v Beskiški (ozemlje Dukla—Lupkov), to je od Zborovega mimo Stropkovega do Lupkova je postala nevzdržljiva. Ker zmagajoče nemške in avstrijske čete po neprestanih uspešnih bojih napredujejo od zahoda proti mestom Jaslo in Zmigrod vedno dalje, se je začel sovražnik danes (sreda) zjutraj umikati s cele ogrske karpatske črte. Umikajočega sovražnika naše vstopno zasledujejo. Rusi so na približno 150 km dolgi bojni črti premagani. Ruske izgube so zelo velike. Sovražnik je prisiljen k umikanju.

### Naš načrt za zmagovite boje.

Načrt za napad je napravil načelnik našega generalnega štaba, Konrad-Hecendorf. A z ozirom na skupno delovanje avstrijskega in nemškega armadnega vodstva nam je bila na njegov predlog prideljena nemška armadna skupina generala Makensen-a k zahodno-gališki bojni črti. Po osebnem dogovoru generala Makensen z našim vrhovnim armadnim vodstvom, je prevzel general Makensen poveljevanje nad združenimi avstrijsko-nemškimi četami na zahodno-gališki bojni črti ter vodil izpeljavo načrta. To se je vršilo tako natanko po načrtu, da so se mogli dan poprej odpeljati s posebnim vlakom na bojno črto vrhovni armadni poveljniki, maršal nadvojvoda Friderik, prestolonaslednik Karol Franc Jožef, kakor tudi baron Hecendorf s celim svojim generalnim štabom. Vsi so bili prične velike, skupno izvojevale lepe zmage.

### Hvaležni Nemci.

Casopisi Nemčije izražajo veliko veselje nad našo zmago v zahodni Galiciji. Pri tem hvaležno priznavajo, da smo Avstriji dolgo časa sami zadrževali sami rusko prodiranje ter Rusom zastavili pot proti Berolinu. Tudi pozneje smo se parkrat, čeprav ne premagani, Nemcem na ljubo umaknili in podpirali njih vojna prizadevanja. Sedaj je prišel čas, da se lahko skupno veselimo krasnih uspehov.

### Radko Dimitrijev drugič tepen.

Naše prdiranje v zahodni Galiciji nevzdržno napreduje. Južno krilo je prodrlo že do izvira Visoke (ob severni strani dukelske kotline). Vsled tega se je moral glavni stan ruskega poveljnika generala R. Dimitrijewa umakniti iz Jasla nazaj proti izhodu. General Dimitrijev je sedaj že drugič v Galiciji tepen, prvikrat v bitki pri Limanovi.

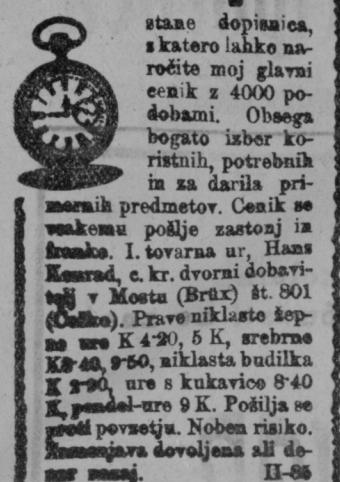
### 30 000 izgub pri Dardanelah.

V zadnjih bojih na polotoku Galipoli so Angleži in Francozi baje izgubili polovico svojih tamkaj izkrcanih čet, približno 30.000 mož.

Slovenska županstva — ne prezrite poziva „Slovenske Straže“ za loterijo v korist ubogim slovenskim otrokom, invalidom in udovam padlih junakov!

### Listnica uredništva.

S. v. Jurij v Slov. gor.: Hvala

**Pet vinarjev**

stane dopisnica, skatero lahko naročite moj glavni emali z 4000 podobami. Obsega bogato izber kriptnih, potrebnih in za darila prihodnih predmetov. Cenik se vsekem poleti zastonj in fiksno. I. tovarna ur., Hans Kressad, c. kr. dvorni dobavitelj v Mostu (Brux) št. 801 (Češka). Pravne niklaste teme ure K 420, 5 K, srebrne K 40, 950, niklaste budilice K 3-50, ure s kukavico 840 K, pendel-ure 9 K. Pošilja se predv. poštnosti. Noben risiko. Izmenica dovoljena ali dana posoj. II-65

**Slovenci pozor!**  
**Dvonadstropna hiša**

z majhnim vrtičem v sredi mesta in bližu franciškanskih cerkev z 7 stanovanji, se pod ugodnimi pogoji proda. Več pove upravnštvo pod štev. 432.

Franc Lenart, trgovec v Ptaju sprejme takoj pod ugodnimi pogoji

**učenca**

iz pošteno hiše z dobrimi spričevali in z boljšo naobrazbo.

Lepa še skoro 277

**novozidana hiša**

z nekaj njiv in travnikov se takoj po ceni proda. Hiša stoji ob državni cesti, nekaj minut od cerkve, blizu železnice in je v najboljšem stanju. Pripravna je kakor salač za penzioniste ali obrtnike. Več pri Hranilnici in posojilnici v St. Iiju v Slov. gor.

Ptuj, dne 23. aprila 1915.  
305 Viljem Melcer.

**Majar in viničar**

se takoj sprejme. Vpraša se pri Ivan Grubiču, Maribor, Tegethofova ulica 11, (v trgovini). 276

**Velika sveta denarja**

se zamore naključiti vsakomur, ki postane naš narocnik.

Brezplačna pojasnila pošilja:

Srečkovno zastopstvo št. 15,

Ljubljana. 154

**Kupim zimnico z zično vlogo.**

Janez Potočnik vlg. Bačovnik, Bele vode, p. Šoštanj. 298

**Kupujem**

ovčjo volno, kožo ovce in jagnjet, kakor tudi vsakovrstne druge kože po najboljših cenah. K. Granič, Maribor, Gospoška ul. 7. 289

**Cepljeno trsje na prodaj**

Burgundec beli, beli in rudeča in tranta, laški rizling na podlagi Rip. Portalis. Cena je I. vrsta 100 kom. 7 kran. Oglasiti se je pri Francu Muršiču, posestnik in trtar v Senčaku, pošta Juršinci pri Ptaju. 297

Tako se sprejmeta 284

**2 cirkularista in 2 žagarja.**

Lesna trgovina Viktor Glaser-ja v Smolniku, pošta Ruše.

**Trgovski učenec**

se takoj sprejme pri Franc Kavčič, Studenice pri Poljanah. 279

**Trgovski učenec**

pošteni staršev se sprejme v trgovini mešanega blaga. Več se izve pri trg. J. Traun, Ptajska gora. 292

Sprejmam takoj enega ali dva pomočnika

manufakturne stroke proti dobri placi. Jos. Druščovič, Slovenij gradec. 288

**Tesarje in mizarje**

proti dobri placi sprejme za stavbo barak v Šternalu in Lebringu Julij Glaser, stavbenik, Maribor, Mellinghof. 301

**Učenec**

se takoj sprejme v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Zahleva se dva razreda gimnazije, realke ali učitev. Išče, ali pa tri razrede meščanske šole.

**Kdor boče  
trsje saditi**

ga dobi zdaj po 8 vin. komad pri Francu Trobentar v Bresternei št. 28, (Kamnica) p. Maribor. Cepljeno na Rip. Portalis. Oglasiti se je v 14 dneh. 304

**Kravar in dve dekli** se sprejmejo na posestvu zavoda Marijinih bratov Kirchengasse št. 1, Gradec. Kravar in ora znati dobiti. Plače v začetku 20 K. Dekli za kuhinjo, hišna dela, svinjski hlev, oskrbovali vrt in delo na polju. Plače v začetku 18 K. Kuha se samo za družino; hrana dobra. 307

**Prodajalka** mešane stroke želi službe v kako trgovino na deželi. Nastopi lahko takoj. Naslov se izve pri upravnosti tega lista. 306

**Iščem hlapca** h konjem, kateri naj razume vsa poljska dela. Plače po dogovoru. Nastop takoj, ali pozneje. Ponudbe: Ferd. Roš, veleposestnik, Hrastnik ob jožni železnici. 308

**Služba organista in cerkovnika** se odda v župniji na Muti. Prva služba božja je vselej nemška. Nastop lahko takoj. — Cerkveno predstojniščo. 309

**Preklic.**

Podpisani Viljem Melcer, trgovski vajenec v Ptaju obžalujem, da sem gdje Marico Maboričev, pos. in trgovčev hčerkovo v Ptaju pri opetovanju prilikah razrazil in se ji zahvaljujem, da mi je to odpustila in odstopila od nadaljnega sodnega preganjanja.

Ptuj, dne 23. aprila 1915.  
305 Viljem Melcer.

**Cepljeno trsje**

pošip, laški rizling, burgundec, rulender, veltliner, dišči praminc, silvanec, muškat, kavčina, ranfol, sladkaminka, izabela. Cepljene na podlagi Riparia-Montikolo, Rupetris Solonis, Berlanger, Riparia-Tekeli je najboljša za apeno zemljo. — Več tisoč korenjakov te vrste. Cena zaradi vojaških razmer zelo nizka in sicer: Cepljenih 100 komadov 10 K. Korenjenki 100 komadov 2 kroni. Kupci se naj blagovljivo oglasti, do kjer je kaj v zalogi. J. Vrbnjak, Breg, Ptuj.

Hiša 5 minut od mestne meje, enonadstropna, novozidana, z lepim vrtom, se pod ugodnimi pogoji proda ali pa se zamenja za koko primerno posetovo na deželi. Naslov: Alojzija Selinšek, Breg, Ptuj. 267

**Škropilnico**

najboljšo vinogradno od Jesserniga si lahko vsakdo naroči tudi na obroke pri Zinauer & Co, Sv. Jakob v Slov. gor. Posebno v letosnjem letu boste vsled pomanjkanja vtrijoja v delavnih moči kako pripomore, da ima vsak svojo škropilnico. Ceniki zastonj. 297

Tako se sprejmeta 284

**2 cirkularista in 2 žagarja.**

Lesna trgovina Viktor Glaser-ja v Smolniku, pošta Ruše.

**Trgovski učenec**

se takoj sprejme pri Franc Kavčič, Studenice pri Poljanah. 279

**Trgovski učenec**

pošteni staršev se sprejme v trgovini mešanega blaga. Več se izve pri trg. J. Traun, Ptajska gora. 292

Sprejmam takoj enega ali dva pomočnika

manufakturne stroke proti dobri placi. Jos. Druščovič, Slovenij gradec. 288

**Tesarje in mizarje**

proti dobri placi sprejme za stavbo barak v Šternalu in Lebringu Julij Glaser, stavbenik, Maribor, Mellinghof. 301

R. Stermecki

Calje št. 17 (Štajersko).

Cepljeno, oprano in neoprano kupim vsako množino po najvišji ceni proti takojnem plačilu ter plačam vožnjo sam. Vetrugovina

Za vsak komad se garantira.

**Orožje in kolessa**

na obroke. Posamezni deli najcenejši. Ilustrir

centni zastonj. F. Dešek, tovarna ur., Haas Kessad, c. kr. dvorni dobavitelj v Mostu (Brux) št. 801 (Češka). Pravne niklaste teme ure K 420, 5 K, srebrne K 40, 950, niklaste budilice K 3-50, ure s kukavico 840 K, pendel-ure 9 K. Pošilja se predv. poštnosti. Noben risiko. Izmenica dovoljena ali dana posoj. III-65

304

**! KAVA !**

50% cenejša:

Amerikanska štedilna kava, velenirometična, izdatna in štedilna. 5 kg poskusna vreča 11 K franko po povzetju. Pol kilograma veloperma najcenejši čaj K 220 oddaja A. Sapira, eksport kave in čaja Galanta 496, Ogrsko. 278

278

**Loterijske številke.**

Gradec, dne 28. aprila 1915: 12, 24, 47, 48, 55. Linc, dne 1. maja 1915: 36, 66, 2, 45, 4.

**VABILO na****Vredni občni zbor****Posojilnice v Slovenski Bistrici**

registrovane zadruge z neomejeno zavezo ki se vrši v pondeljek dne 17. maja k. l. ob 2. uri popoldne v posojilničnih prostorih

**DNEVNIRED:**

1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobrenje letnega računa.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Slučajnosti in predlogi.

Slovenska Bistrica, dne 30. aprila 1915.

Načelstvo.

**Narodna trgovina Alojz Brenčič v PTUJU**

priporoča za spomlad in leto lepo izbiro štov in volne za moške in ženske obleke kakor tudi vsakovrstna platna za življenje in pošteljno perilo. Nadalje nuditi gotovo perilo, potem hlače, predpasnike, kravate, ovratnike, zavratnice, odeje, dežnike, preproge, različne rute ter vobče vse, kar spada v to stroko. Priporoča se Alojzij Brenčič v Ptaju.

Naznanjam, da v moji trgovini dobivate zanesljivo

**Vsak svoj mlinar.**

S poleg stoječim ročnim mlinom lahko zamelite vsakdo doma svoje zrnje, kakor koruzo, ječmen, žito, oves. Mlin je tako trpežen in stane samo 20 K; plača se lahko tudi v 4 enakih mesecnih obrokih. Naročila sprejema Teodor Zdarski v Mariboru ali Zinauer & Co. Sv. Jakob v Slov. gor. 296

**Pozor kmetovalci!**

Prekrbite si pravčlane, posebne sedje v vojvodino Žem, jančino, zanceljivo in kajiva semena, n. pr.: domačo, novaklo (Lucerna), kramnito detelje, treva, pose rumeno in rudočo, sploh ves polje, kakor tudi vrta in srednje semena ed znan in odlikovan tvrdko Manthner, ki se dokriva pri domači tvrdki

solidna in točna postrežba.

Trgovina s špecerijskim blagom, z barvami in dobrodelnimi prideski ter zalogi vse vrst mineralnih voda.

Solidna in točna postrežba.

**Tvrđka****Milan Hočevvar Celje**

Glavni trg št. 10, tik farne cerkev.

Naznanjam, da v moji trgovini dobivate zanesljivo kajiva semena za polje in vrte po solidni ceni

Posebno priporočam od predenca očiščeno:

Domače ali konjsko deteljno semenje, potem Lucerner ali nemška, Inkarnat za enkrat kosit, Esparsel, takozvana večna detelja, Travino semenje za mokre in suhe travnike, Korenjevo semenje, Runkelnova repa, rudečo dolgovato, rumeno dolgo in okroglovo, Svinjsko salato.

Vseh vrst semena za vrte, kakor tudi rafijo in žveplo za vinograde.

Obilnega obiska pričakujem z velespoštvanjem

Tvrđka M. Hočevvar Celje

Glavni trg št. 10, tik farne cerkev  
trgovina špecerijskega blaga.

se moramo sedaj varovati tem bolj, ker sedaj nalezljive bolezni, na primer: škratinka, ošpice, koze, kolera, tifus nastopajo zvišano močjo, zato

**Prati****NALEZENJU**

povsod, kjer se pojavi tako bolezni, desinfekcijsko sredstvo, ki ga morajo imeti pri vsaki hiši. Najprljubljenejše raskušilo sednost je nesporno

**rabite**

povsod, kjer se pojavi tako bolezni, desinfekcijsko sredstvo, ki ga morajo imeti pri vsaki hiši. Najprljubljenejše raskušilo sednost je nesporno

# Manufaktурно trgovino J. FAULAND v Ptiju se najbolj priporoča.

**Za spomlad**  
priporoča domača in narodna trgovina

**Franc Lenart**  
v PTUJU

večinoma razno novodešče blago za obleke. Ker se vrši najbrž letos sv. bima, opozorjam cenj. botere in botre že naprej, da preskrbijo svojim birmancem lepo obleko, ki pa se dobí primeroma današnjim razmeram po ugodnih cenah istotako pri Francu Lenart v Ptiju.

Kdor bo z blagom zadovoljen, naj pove svojim znancem.  
Kdor bo z blagom nezadovoljen, naj pove meni.

192

Edino zastopstvo in glavna zalog za Avstro-Ogrsko od originalnih armadnih in železničarskih Roskopf-ur 5R.

Jamstvo 3 leta.



39

Po 14 dnevni poskušnji se lahko vsaka ura proti popolni sveti zopet zamenja, torej ni nobene rizike, ampak se lahko vsak sam preprica o teh izbornih urah. Prednosti teh ur: Prava železničarska Roskopfur je, ne dolgo tega, nalašč za železnicne in štrapacne službe z novo konstrukcijo z boljša, dobila preciziski tek, posebej močne osi, kolesje se vso vrti v kamenih. Ura teče 32 ur in ide točno na pol minute, če tudi ura leži, visi ali se nosi v žepu. Ura je zavarovana proti preveliki napetosti peresa, obloge je iz čistega nikla ter je zavarovano še z enim plastičem za varstvo zoper prah ter se vsi pokrov strog in natančno zapirajo. Po dobi preizkušnji so te ure radi nizke cene in vendar dobrega teka uredno upeljale pri armadi in različnih železnicah. Prosim Vas torej, da te ure ne zamenjate z drugimi sličnimi urami, ki se dobijo v trgovinah. — Vsak si naj brez nevarnosti, da bi trpel kako škodo, naroči mojo ceno uro. — Velik cenik popolnoma zastonj.

A. KIFFMANN, Maribor ob Dravi Št. 8,  
največja tovarniška zalog ur, srebrnine in zlatnine,  
razpošilja v vse dežele. — Specialist za boljše ure.

Žrebanje velike loterije 'Slovenske Straže'  
v korist ubogim otrokom, vdovam in sirotom  
padlih junakov in invalidom že meseca maja.  
Takej kupite srečke!

4

Le njega išče kolera,  
Kdor zdravja čuvati ne zna!  
A kogar



krepi,  
Brezskrbno gleda ji v oči!

Zahtevajte pristni 'FLORIAN'.

Zavračajte ponaredbe!

Naslov za naročila: 'FLORIAN', Ljubljana.

**Knjigarna, umetnine in muzikalije.**

**Goričar & Leskovšek**  
**Celje**

trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebsčinami na debelo in drobno, priporoča:  
trgovcem in preprodajalcem velikansko izbero dopisnice **XX** po raznih cenah. **XX**

**Za gostilničarje:**  
Papirnate servijete vsled novih predpisov namestnije v Gradcu po zelo nizkih cenah.

**Pozor!**

Predno si nakupite vaše potrebsčine, naročite **vzorce** in **cenik** z več tisoč slikami, da se prepričate o nizkih cenah in dobrem blagu

223

**Prve gorenjske razposiljalnice**  
**IVAN SAVNIK, KRAJN ŠT. 150.**

Cenik zastonj, vzorci poštne prosto. — Prepričanje ne škoduje nikdar!

## Kmečka hraničnica in posojilnica v Ptiju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

### Uradne ure

se: vsako sredo, vsak petek in vsak sejmaki dan od 8. do 12. ure in vsako nedeljo od 8. do pol 10. ure do počuds. Vplačuje in izplačuje se redno samo ob uradnih dnevih. Pojasnila se dajejo vsak dan od 8. do 12. ure dop.

### Uradni prostori

se nahajajo v minoritskem samostanu v Ptiju.

### Hranične vloge

obrestje po 5% od 1. in 16. v mesecu po vložitvi in do 15. in zadnjega pred dvigom. Nezdignjeno obresti se koncem junija in decembra vsakega leta pripisujejo glavnici ter kakor ta-le obrestajojo. Sprejemajo se hranične knjižice drugih zavodov kot vloge, ne da bi se pri tem obrestovanje kaj prekinilo in ne da bi stranka imela pri tem kakih potov ali sitnob.

Na razpolago so strankam brezplačno poštno-hranične položnice št. 118.060 in domači nabiralniki.

### Posojila

se dajejo na vključbo po 5%, do 8%, na vključbo in poročilo po 6%, na menice po 6 1/2%, na zastavo vrednostnih listin in tekoči račun pod ugodnimi pogoji.

Prevzamejo se dolgori pri dragih zavodih in zasebnikih pročnje na sodnijo za vključbo in izbris vključke del posojilnice brezplačno stranka plača same keleke.

## Spodnještaj. ljudska posojilnica v Mariboru r. z. z. n. z.



### Hranične vloge

se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: navadno po 4 1/2%, proti trimesedni odpovedi po 4 3/4%. Obresti se pripisujejo h kapitala 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranične knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinile. Za nalaganje po pošti so poštne hranične položnice (97.078) na razpolago. Rentni davek plača posojilnica sama.

### Posojila se dajajo

le članom in sicer: na vključbo proti popularni varnosti po 5 1/4%, na vključbo sploh po 5 1/2%, na vključbo in poročilo po 5 1/4% in na osebni kredit po 6%. Nadalje izposojuje na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgori pri drugih denarnih zavodih prevzame posojilnica v svojo last proti povrnitvi gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 kron. Prošnja za vključbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le kolke.

### Uradne ure

so vsako sredo in četrtek od 9. do 12. ure dopoldne in vsako soboto od 8. do 12. ure dopoldne izvzemši praznike. V uradnih urah se sprejemajo in izplačuje denar.

### Pojasnila se dajajo

in prošnje prejemajo vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne.

Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranične nabiralnike.

**Stolna ulica št. 6 (med Glavnim trgom in stolno cerkvijo).**